

«ҚазАгроҚаржы» акционерлік қоғамы

Қаржылық есептілік

*2016 жыл үшін
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен*

МАЗМҰНЫ

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

Қаржылық жағдай туралы есеп	1
Пайда мен зияндар туралы есеп	2
Жиынтық кіріс туралы есеп	3
Капиталдағы өзгерістер туралы есеп	4
Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп	5

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. Қызметінің сипаты	6
2. Есептілікті дайындау негізі	6
3. Есеп саясатының негізгі ережелері	6
4. Маңызды есептік пайымдаулар мен бағалаулар	19
5. Ақша қаражаты мен оның баламалары	20
6. Несиелік ұйымдардағы қаражат	20
7. Туынды қаржы активтері	20
8. Клиенттерге берілетін несиелер	21
9. Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	22
10. Сатуға арналған активтер	23
11. Қаржылық жалға арналған мүлік	23
12. Негізгі құралдар	23
13. Қосылған құн салығы мен өтелуге жататын басқа да салықтар	24
14. Берілген аванстар	24
15. Акционердің алдындағы берешек	24
16. Несиелік ұйымдардың қаражаты	25
17. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	26
18. Салық салу	26
19. Алынған аванстар	28
20. Басқа да активтер және басқа да міндеттемелер	28
21. Шарттық және шартты міндеттемелер	28
22. Капитал	29
23. Басқа да кірістер	30
24. Қызметкерлер құрамының шығыстары және өзге операциялық шығыстар	31
25. Клиенттерге берілген несиелерді қайта құрылымдаудан болған таза зиян	31
26. Резервтерді құрудан және құнсыздануынан болған басқа да шығыстар	31
27. Тәуекелдерді басқару	32
28. Қаржы құралдарының әділ құны	38
29. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімін сараптау	41
30. Байланысты тараптармен операциялар	42
31. Капитал жеткіліктігі	43

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«ҚазАгроҚаржы» акционерлік қоғамның Акционері мен Директорлар кеңесіне

Пікір

Біз «ҚазАгроҚаржы» акционерлік қоғамының (бұдан әрі «Компания») қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы есеп, пайда мен зияндар туралы есеп, жиынтық кіріс туралы есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған қаржылық есептілік барлық елеулі аспектілерде 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы мен қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі «ХҚЕС») сәйкес дұрыс бейнелейді.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған қаржылық есептілік барлық елеулі аспектілерде 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы мен қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі «ХҚЕС») сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (бұдан әрі «ХАС») сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының кодексіне (бұдан әрі - «БХЭСК Кодексі») сәйкес Компанияға қатысты біз тәуелсізбіз және біз БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық.

Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің шешуші мәселелері

Аудиттің шешуші мәселелері – біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген мәселеге қатысты бұл мәселенің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстінде келтіріледі.

Біз есебіміздің «Аудитордың қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселеге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындау жатады. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселені қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Қаржылық жалдаудың дебиторлық берешегі мен клиенттерге берілген несиелердің құнсыздану резервінің жеткіліктілігі

Клиенттерге берілген несиелердің және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің құнсыздану резервінің деңгейін бағалау Компания басшылығы пайымдауының шешуші саласы болып табылады. Құнсызданудың белгілерін анықтау және өтелетін құнды айқындау субъективті пайымдауды айтарлықтай пайдалану, жорамалдарды пайдалану және түрлі факторларды, оның ішінде лизинг алушының немесе қарыз алушының қаржылық жай-күйін, күтілетін келешек ақша ағындарын және кепілге қойылған әрі жалға алынған мүліктің құнын талдау кіретін процесс болып табылады. Түрлі модельдер мен жорамалдарды пайдалану клиенттерге берілген несиелердің және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің құнсыздану резервінің сомасына едәуір әсер ете алады.

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жиынтығында Компания активтерінің жалпы сомасының 69% және 19% құрайтын қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің және клиенттерге берілген несиелердің едәуір сомаларының, сондай-ақ басшылық пайдаланған маңызды пайымдаулардың күшіне орай, құнсыздану резервін бағалау аудиттің шешуші мәселесін білдірді.

Біздің аудиторлық процедураларымызға клиенттерге берілген несиелердің және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің құнсыздану резервін бағалау әдістемесін талдау, сондай-ақ құнсыздану белгілерін анықтау процестеріне бақылау жасау және құнсыздану резервін есептеу құралдарын талдау әрі тестілеу кіреді. Аудиторлық процедуралардың шеңберінде біз жорамалдарды талдап, Компания клиенттерге берілген несиелердің және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің құнсыздану резервін бағалау кезінде пайдаланған бастапқы деректерді жиынтық негізде, оған қоса зиян коэффициенттерін, дефолт ықтималдылығын және қайтарылмайтын шығындар деңгейін тестіледік. Біз болған шығындар жөніндегі статистикалық ақпаратты бағалау кезінде қолданылған Компания басшылығы пайымдауларының бірізділігін, сондай-ақ қолданылатын құнсыздану моделін ортақ қабылданған практикаға және біздің кәсіпқой пайымдауымызға сәйкестігін сараладық. Клиенттерге берілген несиелердің және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің құнсыздануын дербес негізде бағалауға қатысты біз Компания басшылығының келешек ақша ағындарын алу бойынша үміттерін, оның ішінде біздің кәсіптік пайымдауымыздың және нарықта қол жетімді ақпараттың негізінде кепіл мүлкі өндіріліп алынған және жалға алынған мүлік алынып қойылған жағдайда талдадық.

Біз қаржылық есептіліктің 8 және 9-ескертпелерінде ашылып көрсетілген клиенттерге берілген несиелердің және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің құнсыздану резерві туралы ақпаратқа қатысты процедураларды орындадық.

Компанияның 2016 жылғы Жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Жылдық есепте қамтылған ақпарат жатады, бірақ қаржылық есептілік пен сол туралы біздің аудиторлық есебіміз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Жылдық есеп, жорамалмен, бізге осы аудиторлық есеп күнінен кейін ұсынылады.

Қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды ұсынбаймыз.

Қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге ұсынылған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады.

Басшылықтың және Директорлар кеңесінің қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Компанияны таратқысы келген, оның қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Директорлар кеңесі Компанияның қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;
- ▶ Компанияның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық айқындаған бухгалтерлік бағалау және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;
- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Компанияның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;

- ▶ қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.

Біз Директорлар кеңесінің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

Сондай-ақ біз Директорлар кеңесіне тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық және осы тұлғаларды барлық өзара қарым-қатынастар мен аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізделген түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда - тиісті сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

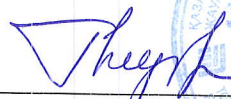
Біз Директорлар кеңесінің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуші мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есебімізде хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есебі шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты жетекші - Бахтиёр Эшонкулов.

Ernst & Young LLP

Бахтиёр Эшонкулов
Аудитор / аудит жөніндегі партнер

Гульмира Турмагамбетова
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Аудитордың 2012 жылғы 27 тамыздағы
№ МФ - 0000099 біліктілік куәлігі

Қазақстан Республикасының аумағында
аудиторлық қызметпен айналысуға арналған
мемлекеттік лицензия: сериясы МФЮ-2,
№ 0000003, Қазақстан Республикасы Қаржы
Министрлігімен 2005 жылғы 15 шілдеде берілген.

050060, Алматы, Қазақстан Республикасы
Әл-Фараби даңғылы, 77/7

2017 жылғы 18 наурыз

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЕСЕП**2016 жылдың 31 желтоқсанына***(мың теңгемен)*

	<i>Ескерт.</i>	2016 жыл	2015 жыл
Активтер			
Ақша қаражаты мен оның баламалары	5	22.989.891	23.874.332
Несиелік ұйымдардағы қаражат	6	662.881	2.549.777
Туынды қаржы активтері	7	829.066	1.734.567
Клиенттерге берілетін несиелер	8	54.841.601	59.739.798
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	9	197.402.364	179.633.484
Сатуға арналған активтер	10	—	508.034
Қаржылық жалға арналған мүлік	11	5.292.406	7.594.407
Корпоративтік табыс салығы бойынша ағымдағы активтер	18	894.899	626.732
Негізгі құралдар	12	1.010.749	1.078.038
Материалдық емес активтер		216.334	227.695
Қосылған құн салығы мен өтелуге жататын басқа да салықтар	13	1.874.026	1.554.151
Берілген аванстар	14	284.744	5.996.446
Басқа да активтер	20	484.261	180.819
Активтер жиыны		286.783.222	285.298.280
Міндеттемелер			
Акционердің алдындағы берешек	15	85.638.633	104.286.082
Несиелік ұйымдардың қаражаты	16	39.556.372	30.424.302
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	17	46.841.139	38.624.394
Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған міндеттемелер	18	2.133.275	2.460.648
Алынған аванстар	19	2.502.225	4.760.927
Қосылған құн салығы бойынша міндеттемелер		2.945.520	2.533.534
Басқа да міндеттемелер	20	7.798.233	6.778.834
Міндеттемелер жиыны		187.415.397	189.868.721
Капитал			
Жарғылық капитал	22	82.837.204	82.837.204
Қосымша төленген капитал	22	23.282.853	22.248.866
Резервтік капитал	22	1.436.184	1.436.184
Шартты бөлу резерві	22	(9.372.015)	(9.047.665)
Бөлінбеген пайда / (жинақталған зиян)		1.183.599	(2.045.030)
Капитал жиыны		99.367.825	95.429.559
Міндеттемелер мен капитал жиыны		286.783.222	285.298.280
Бір жай акцияның баланстық құны (теңгемен)	22	1.196,94	1.149,26

Компания Басқармасы атынан шығаруға қол қойылды және бекітілді

Қаныш Теміртайұлы Избастилин

Басқарма Төрағасы

Гүлнар Такишевна Шоданова

Бас бухгалтер

2017 жылғы 18 наурыз

6-43 бет аралығындағы қоса беріліп отырған ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

ПАЙДА МЕН ЗИЯНДАР ТУРАЛЫ ЕСЕП**2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(мың теңгемен)*

	<i>Ескерт.</i>	2016 жыл	2015 жыл
Пайыздық кірістер			
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек		17.788.390	14.918.315
Клиенттерге берілетін несиелер		5.763.140	6.032.488
Несиелік ұйымдардағы қаражат		1.761.051	822.340
Пайыздық кірістер жиыны		25.312.581	21.773.143
Пайыздық шығыстар			
Акционердің алдындағы берешек		(6.356.922)	(6.298.616)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		(3.500.199)	(2.024.110)
Несиелік ұйымдардың қаражаты		(2.512.193)	(1.782.960)
Пайыздық шығыстар жиыны		(12.369.314)	(10.105.686)
Таза пайыздық кіріс		12.943.267	11.667.457
Қаржылық жалдаудың дебиторлық берешегі мен клиенттерге берілген несиелердің құнсыздану резерві	8, 9	(6.187.708)	(4.611.789)
Клиенттерге берілген несиелердің құнсыздану резервін және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешекті шегере отырып таза пайыздық кіріс		6.755.559	7.055.668
Туынды қаржы активтерімен операциялар бойынша таза (шығыстар)/кірістер	7	(947.531)	1.280.852
Шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер		290.810	(10.489.402)
Басқа да кірістер	23	878.302	930.326
Пайыздық емес кірістер		221.581	(8.278.224)
Қызметкерлер құрамының шығыстары	24	(2.380.330)	(2.355.234)
Басқа да операциялық шығыстар	24	(732.470)	(811.297)
Клиенттерге берілген несиелерді қайта құрылымдаудан болған таза зиян	25	(669.237)	(647.866)
Резервтерді құрудан және құнсыздануынан болған басқа да шығыстар	26	(300.170)	(540.540)
Амортизация		(171.086)	(144.888)
Пайыздық емес шығыстар		(4.253.293)	(4.499.825)
Корпоративтік табыс салығының шығыстарына дейінгі пайда/(зиян)		2.723.847	(5.722.381)
Корпоративтік табыс салығы бойынша үнемділік	18	504.782	145.698
Бір жылғы пайда/(зиян)		3.228.629	(5.576.683)

Компания Басқармасы атынан шығаруға қол қойылды және бекітілді:

Қаныш Теміртайұлы Избастинов

Басқарма Төрағасы

Гүлнар Такишевна Шоданова

Бас бухгалтер

2017 жылғы 18 наурыз

6-43 бет аралығындағы қоса беріліп отырған ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЕСЕП**2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(мың теңгемен)*

	<i>Ескерт.</i>	2016 жыл	2015 жыл
Бір жылғы пайда/(зиян)		3.228.629	(5.576.683)
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс		-	-
Бір жылғы жиынтық кіріс/(зиян) жиыны		3.228.629	(5.576.683)

Компания Басқармасы атынан шығаруға қол қойылды және бекітілді:

Қаныш Теміртайұлы Избастин

(Handwritten signature in blue ink)

Басқарма Төрағасы

Гүлнар Такишевна Шоданова

(Handwritten signature in blue ink)

Бас бухгалтер

2017 жылғы 18 наурыз

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЕСЕП**2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(Мың теңгемен)*

	Жарғылық капитал	Қосымша төленген капитал	Резервтік капитал	Шартты бөлу резерві	Бөлінбеген пайда / (жинақталған зиян)	Капитал жиыны
2014 жылдың 31 желтоқсанына	82.837.204	18.786.572	1.436.184	(7.885.776)	6.387.585	101.561.769
Бір жылғы жиынтық зиян жиыны	-	-	-	-	(5.576.683)	(5.576.683)
Салықты шегере отырып, Акционерден әділ құны бойынша алынған қарыздарды бастапқы мойындаудан түскен кіріс (22-ескертпе)	-	3.462.294	-	-	-	3.462.294
Жарияланған дивидендтер (22-ескертпе)	-	-	-	-	(2.855.932)	(2.855.932)
Салықты шегере отырып, бір жылғы шартты бөлу бойынша резерв (22-ескертпе)	-	-	-	(1.161.889)	-	(1.161.889)
2015 жылдың 31 желтоқсанына	82.837.204	22.248.866	1.436.184	(9.047.665)	(2.045.030)	95.429.559
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	-	-	-	-	3.228.629	3.228.629
Салықты шегере отырып, Акционерден әділ құны бойынша алынған қарыздарды бастапқы мойындаудан түскен кіріс (22-ескертпе)	-	1.033.987	-	-	-	1.033.987
Салықты шегере отырып, бір жылғы шартты бөлу бойынша резерв (22-ескертпе)	-	-	-	(324.350)	-	(324.350)
2016 жылдың 31 желтоқсанына	82.837.204	23.282.853	1.436.184	(9.372.015)	1.183.599	99.367.825

Компания Басқармасы атынан шығаруға қол қойылды және бекітілді:

Басқарма Төрағасы

Қаныш Теміртайұлы Избасарин

Бас бухгалтер

Гүлнар Такишевна Шоданова

2017 жылғы 18 наурыз

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП**2016 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(мың теңгемен)*

	<i>Ескерт.</i>	2016 жыл	2015 жыл
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Түскен пайыздар		21.400.923	16.198.885
Төленген пайыздар		(7.556.872)	(3.917.832)
Туынды қаржы активтерімен операциялар бойынша шығыстарды шегере отырып өткізілген кірістер	7	70.223	15.008
Қызметкерлерге төленген шығыстар		(2.339.589)	(2.381.558)
Басқа да төленген операциялық шығыстар		(750.221)	(815.003)
Басқа да түскен кірістер		258.194	923.201
Шетел валюталарымен операциялар бойынша кірістерді шегере отырып жұмсалған шығыстар		(130.688)	(386.220)
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша ағымдары		10.951.970	9.636.481
<i>Операциялық активтердің таза азаюы/(көбеюі)</i>			
Несиелік ұйымдардағы қаражат		1.871.187	1.494.180
Туынды қаржы активтері		-	111
Клиенттерге берілетін несиелер		3.026.777	(5.464.672)
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек		(12.507.446)	(26.983.980)
Сатуға арналған активтер		-	5.895
Қаржылық жалға арналған мүлік		-	3.756.988
Қосылған құн салығы мен өтелуге жататын басқа да салықтар		(319.875)	(265.808)
Берілген аванстар		(120.144)	(1.330.499)
Басқа да активтер		(440.736)	(16.072)
<i>Операциялық міндеттемелердің таза көбеюі/(азаяуы)</i>			
Алынған аванстар		299.740	1.339.358
Басқа да міндеттемелер		1.383.809	(3.519.059)
Корпоративтік табыс салығына дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза түсуі/(жұмсалуды)		4.145.282	(21.347.077)
Төленген корпоративтік табыс салығы		(268.167)	(74.865)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза түсімі/(жұмсалуды)		3.877.115	(21.421.942)
Инвестициялық қызметтен түсетін ақша ағындары			
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу		(93.142)	(192.866)
Негізгі құралдарды өткізуден түскен түсім		1.682	-
Инвестициялық қызметте ақша қаражатының таза жұмсалуды		(91.460)	(192.866)
Қаржылық қызметтен болған ақша ағындары			
Акционерден қарыздардың түсуі		5.504.093	24.883.416
Акционерден алынған қарыздарды өтеу		(27.007.199)	(18.107.533)
Несиелік ұйымдардан қарыздар алу		26.712.535	6.901.367
Несиелік ұйымдардан алынған қарыздарды өтеу		(17.621.359)	(14.365.824)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздардан түскен түсім	17	8.000.000	19.984.542
Акционерге төленген дивидендтер	22	-	(2.855.932)
Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатын таза (жұмсау)/түсімі		(4.411.930)	16.440.036
Айырбас бағамдары өзгерістерінің ақша қаражатына және олардың баламаларына әсері		(258.166)	5.523.279
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза (азаяуы)/ұлғаюы		(884.441)	348.507
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	5	23.874.332	23.525.825
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	5	22.989.891	23.874.332

Компания Басқармасы атынан шығаруға қол қойылды және бекітілді:

Қаныш Теміртайұлы Избастин

Гүлнар Такишевна Шоданова

2017 жылғы 18 наурыз

Басқарма Төрағасы

Бас бухгалтер

6-43 бет аралығындағы қоса беріліп отырған ескертпелер осы қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

(мың теңгемен)

1. Қызметінің сипаты

«ҚазАгроҚаржы» акционерлік қоғамы (бұдан әрі мәтін бойынша – «Компания») Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Қазақстан Республикасы Үкіметінің «Ауыл шаруашылығының кейбір мәселелері туралы» 1999 жылғы 24 қарашадағы №1777 Қаулысына сәйкес құрылды. Компания Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі (бұдан әрі мәтін бойынша – «ҚРҰБ») 2006 жылғы 31 наурызда берген Қазақстан Республикасының банк заңнамасында көзделген операцияларды жүргізуге арналған № 16 лицензияның негізінде өз қызметін жүзеге асырады. Сонымен бірге, Компанияның ҚРҰБ 2006 жылғы 23 қыркүйектегі № 195 қаулысына сай қаржы агенті мәртебесіне ие.

Компанияның негізгі қызмет түрлері мыналар:

- агроөнеркәсіптік кешенде лизинг қызметі;
- несиелендіру және осы Жарғыда көзделген, Қоғамның мақсаттары мен міндеттеріне жауап беретін, заңнамалық актілермен тыйым салынбаған өзге де қызмет түрлері;
- агроөнеркәсіптік кешенді дамытуға бағытталған республикалық бюджеттік және өзге де бағдарламалардың іске асырылуына қатысу.

Компанияның тіркелген кеңсежайы мына мекенжайда орналасқан: Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Кеңесары көшесі, 51.

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компанияның Қазақстан Республикасының аумағында тіркелген 15 филиалы бар.

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша «ҚазАгро» ұлттық басқарушы холдинг» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «ҚазАгро» немесе «Акционер») Компанияның жалғыз акционері болып табылады. Қазақстан Республикасының Үкіметі Компанияның түпкі меншік иесі болып табылады.

2. Есептілікті дайындау негізі

Жалпы бөлім

Осы қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі мәтін бойынша – «ХҚЕС») сәйкес дайындалды.

Осы қаржылық есептілік «Есеп саясатының негізгі ережелері» бөлімінде аталып өткенді қоспағанда, нақты шығындар бойынша бағалауды есепке алу қағидатына сәйкес әзірленді.

Қаржылық есептілік бір жай акцияның баланстық құны есебінен алынған деректерді қоспағанда немесе егер өзгесі көрсетілмесе, мың қазақстандық теңгемен (бұдан әрі мәтін бойынша – «мың теңге») көрсетілген.

3. Есеп саясатының негізгі ережелері

Есеп саясатындағы өзгерістер

Компанияның есеп саясаты «ҚазАгроҚаржы» АҚ Директорлар кеңесінің 2013 жылғы 20 желтоқсандағы № 28 шешімімен бекітілген. Компания 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енген келесі қайта қаралған ХҚЕС-ты қолданды:

1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер «Ақпаратты ашып көрсету аясындағы бастама»

1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер 1 ХҚЕС-тің (IAS) қолданыстағы талаптарын айтарлықтай өзгертпей, оларды түсіндіреді. Түзетулер мыналарды түсіндіреді:

- 1 ХҚЕС (IAS) талаптары маңыздылықтың айқындалуына;
- пайда мен зияндар туралы және басқа да жиынтық кіріс туралы есептегі (дегі) және қаржылық жағдай туралы есептегі жеке баптар бөлінуі мүмкін;
- ұйымның қаржылық есептілікке ескертпелерді беру тәртібін таңдау мүмкіндігі бар;
- үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындардың басқа да жиынтық кірістің үлесі баптар бойынша ашып көрсетумен бір баптың шеңберінде бөлек ұсынылуы тиіс, әрі олар кейіннен пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелетін немесе жіктелмейтін болады.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Есеп саясатындағы өзгерістер (жалғасы)

1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер «Ақпаратты ашып көрсету аясындағы бастама» (жалғасы)

Сонымен бірге, түзетулер қаржылық жағдай туралы есепте және пайда мен зияндар және басқа да жиынтық кіріс туралы есепте қосымша аралық қорытынды сомаларды ұсыну кезінде қолданылатын талаптарды да түсіндіреді. Мұндай түзетулер 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Бұл түзетулер Компанияға қандай да бір әсерін тигізбейді.

ХҚЕС-ті жыл сайынғы жетілдірулер: кезеңі 2012-2014 жылдар

Бұл жақсартулар 2016 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді. Оларға, атап айтқанда, келесі өзгерістер кіреді:

5 ХҚЕС (IFRS) «Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтер және тоқтатылған қызмет»

Активтердің (немесе активтер тобының) есептен шығарылуы әдетте меншік иелерінің пайдасына сату не болмаса бөлу арқылы жасалады. Түзету осы әдістердің біреуін басқа әдіске ауыстыру есептен шығарудың жаңа жоспары ретінде емес, бастапқы жоспардың жалғасы ретінде есептелуі тиіс екендігін түсіндіреді. Осылайша, 5 ХҚЕС (IFRS) талаптары үздіксіз қолданылады. Бұл түзету перспективті түрде қолданылуы тиіс.

7 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету»

Түзету комиссиялық сыйақыны көздейтін қызмет көрсету шарты қаржы активіне жалғасып отырған қатысуды білдіре алатындығын түсіндіреді. Компания ақпараттың ашылып көрсетілуі қажет болып табылатындығын анықтау үшін мұндай келісімнің және комиссиялық сыйақының сипатын 7 ХҚЕС-тің (IFRS) ұсынылатын жалғасып отырған қатысуды бағалау жөніндегі нұсқаулыққа сәйкес бағалауы тиіс. Қызмет көрсету шарттарының қайсысы жалғасып отырған қатысуды білдіретіндігін бағалау амалдары ретроспективті негізде жасалуы тиіс. Бұл ретте Компания мұндай түзетуді алғаш рет қолданған кезеңнің алдындағы қандай да бір кезеңге қатысты Компания талап етілетін ақпаратты ашып көрсетуге міндетті емес.

Әділ құнды бағалау

Активтің сатылғаны үшін түскен немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасында әдеттегі тәртіппен жасалатын мәміленің шеңберінде міндеттемелердің берілгені үшін төленген баға әділ құн болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша мәміле:

- не бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- не бұл актив немесе міндеттеме үшін барынша қолайлы нарықта негізгі нарықтың жоқтығы шартында болатындығын болжайды.

Компания негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізе алуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны активтің немесе міндеттеменің бағасын айқындау кезінде нарыққа қатысушылар пайдаланатын жорамалдарды пайдалана отырып бағаланады, бұл ретте нарыққа қатысушылар өздерінің ең шынайы мүдделерінде іс-қимыл жасайды. Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарық қатысушысының активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланудан немесе оны мұндай активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланатын басқа нарық қатысушысына сатудан болатын экономикалық пайданы жасау мүмкіндігін ескереді.

Компания қалыптасқан жағдайда қолайлы болатын және әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болатын деректер қолжетімді болатын бағалау әдістемелерін пайдаланады, бұл ретте орынды байқалатын бастапқы деректерді барынша және байқалмайтын бастапқы деректерді мейлінше пайдаланады.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Әділ құнды бағалау (жалғасы)

Әділ құны бағаланатын немесе қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер төменде сипатталған әділ құн көздерінің иерархиясы шеңберінде жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде жіктеледі:

- 1-деңгей – ұқсас активтер немесе міндеттемелер бойынша (қандай да бір түзетулерсіз) белсенді нарықта нарықтық баға белгілеулері.
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері.
- 3-деңгей – Иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің әділ құны бойынша бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады.

Қаржылық есептілікте мерзімді негізде мойындалатын активтер мен міндеттемелер жағдайында Компания әрбір есепті кезеңнің соңына жіктеуді қайта талдай отырып (жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде) иерархия көздерінің деңгейлері арасында аудару фактісін айқындайды.

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпарат *28-ескертпеде* ашылып көрсетіледі.

Қаржы активтері

Бастапқы тану

39 ХҚЕС (IAS) ережелеріне сәйкес қаржы активтері пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері; несиелер және дебиторлық берешек; өтеуге дейін ұсталатын инвестициялар; сату үшін қолда бар қаржы активтері ретінде жіктеледі. Есепке алуда бастапқы бейнелеу кезінде қаржы активтері әділ құны бойынша бағаланады. Есепке алуда қаржы активтерін бастапқы бейнелеу кезінде Компания оларға тиісті санат береді және одан кейін төменде сипатталған белгілі бір жағдайларда қаржы активтерін қайта жіктей алады.

Мойындау күні

Қаржы активтерін сатып алу және сату бойынша барлық стандарт операциялар операция мерзімінде, яғни Компания өзіне активті сатып алу бойынша міндеттеме алатын мерзімде бейнеленеді. Сатып алу және сату бойынша стандарт операцияларға активтерді жеткізу заңнамада белгіленген немесе нарықта қабылданған мерзім аясында талап етілетін қаржы активтерін сатып алу және сату бойынша операциялар жатады.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері

Саудаға арналған активтер ретінде жіктелетін қаржы активтері «пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері» санатына кіреді. Басқа қаржы құралдарына ендірілген туынды қаржы құралдары немесе жекелеген туынды құралдар ретінде басқа да негізгі келісімшарттар, әрі олардың тәуекелдері мен сипаттамалары мұндай негізгі келісімшарттармен байланысты емес және негізгі келісімшарттар пайдада немесе зияндарда әділ құнында болған өзгерістерді мойындау отырып әділ құны бойынша бағаланбайды. Ендірілген туынды құралы – туынды, сол сияқты негізгі шартты қосатын гибриді (аралас) қаржы құралының құрамдасы, әрі соның нәтижесінде аралас құрал бойынша ақша ағындарының бір бөлігі жекелеген туынды құрал сияқты болады. Компания валюта тәуекелдерін басқару үшін туынды қаржы құралдары бойынша келісімшарттарды жасайды.

Компания нарық субъектілері әдетте қолданатын бағалау әдісін пайдалана отырып, әділ құнды айқындайды. Ендірілген туынды құралдары үшін құралдың ерекше сипаттамаларына түзету жасай отырып нарықтық мөлшерлемелердің негізінде жол берулер жасалады. Компания өзінің қаржы құралдарын бағалау үшін Black-Scholes моделін пайдаланады және бағалау моделінде қолданылатын жол берулер (тәуекелі жоқ мөлшерлемелер мен волатильділік коэффициенттері сияқты) Bloomberg бағасы белгіленетін соған ұқсас сипаттамалары бар қаржылық құралдардың негізінде айқындалады.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері (жалғасы)

Бастапқы тану (жалғасы)

Клиенттерге берілген несиелер мен дебиторлық берешек

Қаржы құралдарының басқа санаттарына жіктелетін активтерді қоспағанда, нарықтық баға белгілеуі жоқ ақша ағындарымен айқындалатын немесе тіркелген туынды қаржы құралдары болып табылмайтын қаржы құралдары клиенттерге берілген несиелерді білдіреді.

Компания клиенттерге беретін несиелер бастапқыда әділ құны бойынша есепте оған қоса болған операциялық шығыстар көрсетіледі. Компания клиенттерге нарықтық бағадан төмен мөлшерлемелер бойынша несиелер беру жөнінде несиелік міндеттемені қабылдайды, осы несиелік міндеттемелердің әділ құны бойынша міндеттеме, егер мұндай міндеттемені қабылдау шешімін Компания басшылығы қабылдаса, пайда мен зияндар туралы есепке немесе егер шешім бақылаушы акционерден алынған нұсқаулықтарға сәйкес қабылданса, бақылаушы акционерге болжамды бөлу ретінде қайтаратын жазбасымен қаржылық жағдай туралы есепте басқа міндеттемелерде ескеріледі. Несиелік міндеттеме кейіннен несиелер берілгенге дейін пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша түзетіледі, әрі несиелік міндеттеме берілген ақша өтелуіне азаяды және қалған баланс клиенттерге берілген несиелер ретінде қаржылық жағдай туралы есепте ескеріледі. Нәтижесінде, клиенттерге берілген несиелер бастапқыда қаржылық жағдай туралы есепте әділ құны бойынша мойындалады және кейіннен мұндай несиелер тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құн бойынша ескеріледі. Клиенттерге берілген несиелер кез келген құнсыздану резервтерін шегере отырып ескеріледі.

Сату үшін қолда бар қаржы активтері

Сату үшін қолда бар қаржы активтері сату үшін қолда бар деп жіктелген немесе жоғарыда аталған санаттың бірде-біреуіне енгізілмеген туынды емес қаржы активтерін білдіреді. Есепке алуда бастапқы бейнелеуден соң сату үшін қолда бар қаржы активтері әділ құны бойынша бағаланады, мұндайда кірістер мен шығыстар инвестициялар шығарылған немесе құнсызданған сәтке дейін өзге жиынтық кірісте бейнеленеді. Бұл жағдайда бұрын өзге жиынтық кірісте бейнеленген жинақталған кірістер мен шығыстар пайда мен зияндар туралы есепке қайта жіктеледі. Алайда, пайыздың тиімді мөлшерлемесі әдісімен есептелетін пайыздар пайда мен зияндар туралы есепте бейнеленеді.

Қаржы активтерін қайта жіктеу

Егер саудаға арналған деп жіктелген туынды емес қаржылық активке қатысты Компанияның оны жақын арада сату ниеті болмаса, ол мынадай жағдайларда пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық активтердің санатынан қайта жіктелуі мүмкін:

- жоғарыда көрсетілген несиелер мен дебиторлық берешек анықтамасына жауап беретін қаржы активі Банктің осы активті көз жетерлік болашақта немесе өтеуге дейін ұстау ниеті және мүмкіндігі болса, несиелер мен дебиторлық берешек санатына қайта жіктелуі мүмкін;
- өзге қаржы активтері сату үшін қолда бар немесе өтеуге дейін ұсталатын активтер санатына өте сирек жағдайларда қайта жіктелуі мүмкін.

Несиелер мен дебиторлық берешектің анықтамасына сәйкес келетін болса, сату үшін қолда бар актив ретінде жіктелген қаржы активі Банктің осы активті көз жетерлік болашақта немесе өтеуге дейін ұстау ниеті және мүмкіндігі болса, несиелер мен дебиторлық берешек санатына қайта жіктелуі мүмкін.

Қаржы активтері қайта жіктеу мерзіміндегі әділ құны бойынша қайта жіктеледі. Пайда немесе зиян құрамында бұрын мойындалған кірістер мен шығыстар қайтарылмайды. Қайта жіктеу мерзіміндегі қаржылық активтің әділ құны оның жаңа бастапқы немесе амортизацияланған құнына айналады.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламаларына активтің пайда болу күнінен бастап 90 (тоқсан) күннен артық емес өтеу мерзімі бар ағымдағы және депозит шоттарында пайдалануда шектелмейтін қаражат кіреді.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Өзара есепке алу

Қаржылық жағдай туралы есепте тек таза сальдоны бейнелей отырып, қаржы активтері мен міндеттемелерді өзара есепке алу өзара есепке алуды жүргізуге заңды бекітілген құқық және бір мезгілде міндеттемені реттеумен активті іске асыру ниеті болған кезде ғана жүзеге асырылады. Есепке алу құқығы келешектегі оқиғаға негізделмеуі тиіс және барлық келесі жағдайларда заңды күшке ие болуы тиіс:

- әдеттегі қызметтің барысында;
- міндеттемелер орындалмаған жағдайда; және
- ұйым немесе қарсы агенттердің біреуі дәрменсіз немесе банкрот болып қалған жағдайда.

Бұл шарттар, әдетте, өзара есепке алу туралы бас келісімдерге қатысты орындалмайды және тиісті активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте толық сомада көрсетіледі.

Қарыз қаражаты

Шығарылған қаржы құралдары немесе олардың құрамдас бөліктері, егер шарттық келісімнің нәтижесінде Компанияның не ақша қаражатын немесе өзге де қаржы активтерін қою, не міндеттемені ақша қаражатының немесе басқа да қаржы активтерінің тіркелген сомасын меншікті үлестік құралдардың тіркелген санына айырбастау арқылы өзге түрде орындау міндеттемесі болады. Мұндай құралдарға акционердің алдындағы берешек және несиелік ұйымдардың қаражаты жатады. Бастапқыда мойындалғаннан кейін қарыз қаражаты пайыздың тиімді мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Кірістер мен шығыстар міндеттемелердің мойындалуы тоқтаған кезде, сондай-ақ амортизация процесінде пайда немесе зиян құрамында бейнеленеді.

Компания өзінің берешегін сатып алған жағдайда, соңғысы қаржылық жағдай туралы есептен алынып тасталады, ал міндеттемелердің баланстық құны мен төленген қаражат сомасының арасындағы айырма пайда немесе зиян құрамында көрсетіледі.

Жалдау

Қаржылық жалдау – Компания жалдаушы ретінде

Компания жалдау мерзімінің басталу күніне қаржылық жағдай туралы есепте активтер мен міндеттемелердің құрамында қаржылық жалдау шарттарын жалға алынған мүліктің әділ құнына тең сомада немесе егер бұл сома әділ құнынан аз болса, ең аз жалдау төлемдерінің ағымдағы құны бойынша мойындайды. Кейіннен ең аз жалдау төлемдері қаржылық шығындар мен төленбеген міндеттемелердің азаюы арасында бөлінеді. Қаржы төлемі міндеттеменің қалған балансы бойынша тұрақты мерзімді пайыздық мөлшерлемеге қол жеткізу үшін жалдау мерзімінің ішіндегі әрбір кезеңге бөлінеді. Шартты жалдау төлемдері олар пайда болатын кезеңдердің шығыстарына жатқызылады. Жалға алынатын мүліктің тозуы Компанияға тиесілі мүлікке қолданылатын тозуды есептеу саясатына сәйкес есептеледі.

Қаржылық жалдау – Компания жалға беруші ретінде

Компания жалдау төлемдері бойынша дебиторлық берешекті жалдау мерзімінің басталу күнінен бастап жалға жасалған таза инвестицияларға тең болатын сомада көрсетеді. Қаржылық кіріс тұрақты кезеңді кірістілік нормасын таза инвестициялардың баланстық сомасына көрсететін нобай бойынша көрсетіледі. Бастапқы тікелей шығындар жалдау төлемдері бойынша дебиторлық берешектің бастапқы сомасының құрамында ескеріледі.

Операциялық жалдау – Компания жалдаушы ретінде

Жалға беруші жалдау нысанына меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен пайданы түгел дерлік өзінде сақтайтын мүлікті жалдау операциялық жалдау ретінде жіктеледі. Операциялық жалдау шарты бойынша төлемдер жалдау мерзімінің ішінде шығыстарға тепе-тең етіп есептен шығарылады және басқа операциялық шығыстардың құрамында ескеріледі.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтерінің құнсыздануы

Несиелік ұйымдардағы қаражат, клиенттерге берілген несиелер және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек

Амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын несиелік ұйымдардағы қаражат пен клиенттерге берілетін несиелерге, дебиторлық берешекке қатысты Компания ең бірінші дербес негізде жеке маңызды қаржы активтері үшін немесе жеке маңызды болып табылмайтын қаржы активтері үшін тұтас құнсызданудың объективті белгілері болуын бағалайды. Соған қатысты құнсыздану шығындары мойындалатын дербес негізде құнсыздану мәніне бағаланатын активтер жиынтық негізде құнсыздану мәніне бағаланбауы тиіс.

Құнсызданудан шығынға ұшыраудың объективті дәлелдері болған жағдайда, шығын сомасы активтердің баланстық құны мен ақшалай қаражаттың болашақ бағалау ағымдарының келтірілген құнының (несиелер және қаржылық жалдаудың дебиторлық берешегі бойынша әлі ұшырамаған, болашақ күтілетін шығындарды ескермейтін) арасындағы айырманы білдіреді. Активтің баланстық құны резерв шотын пайдалану есебінен төмендейді және шығын сомасы пайда немесе зиян құрамында танылады. Пайыздық кірістер актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде төмендетілген баланстық құн бойынша есептелуін жалғастырады. Өтеудің нақты перспективалары болмаған және барлық қамтамасыз ету іске асырылған немесе Компанияға берілген жағдайда, несиелер, қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек мен тиісті резерв есептен шығарылады. Егер келесі жылы құнсыздану шығындарын бағалау сомасы құнсыздану шығындары танылғаннан кейін болған оқиғаларға байланысты көбейсе немесе азайса, бұрын танылған құнсыздану шығындарының сомасы резерв шотын түзету арқылы көбейтіледі немесе азайтылады. Егер есептен шығару кейіннен қалпына келтірілетін болса, онда қалпына келтіру сомасы пайда мен зияндар туралы есепте көрсетіледі.

Болашақ күтілетін ақша ағымдарының келтірілген құны қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталады. Егер несиелер/қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек ауыспалы пайыздық мөлшерлеме бойынша берілген болса, онда құнсыздану шығындарын бағалау үшін дисконттау мөлшерлемесі ағымдағы тиімді пайыздық мөлшерлеме болады. Қамтамасыз ету ретінде берілген қаржылық активтер бойынша болашақ күтілетін ақша ағымдарының келтірілген құнының есебі өндіру мүмкіндігінің болуына қарамастан қамтамасыз етуді алу мен іске асыру шығындары шегерілген өндіріп алу жағдайында алынуы мүмкін ақшалай қаражатты бейнелейді.

Құнсыздану белгілерінің болуын жиынтық бағалау мақсатында қаржы активтері несиелік тәуекелдің актив түрі, сала, географиялық орналасу, қамтамасыз ету түрі, төлемдердің уақытылы болуы және басқа да факторлар сияқты сипаттамалары ескеріле отырып несиелік рейтингтердің ішкі банктік жүйесі негізінде топтарға бөлінеді.

Құнсыздануы жиынтық негізде бағаланатын қаржы активтерінің тобы бойынша болашақ ақша ағымдары активтер бойынша шығындарға, топ активтерінің сипаттамасына ұқсас несиелік тәуекелдердің сипаттамасына қатысты тарихи ақпарат негізінде анықталады. Шығындар бойынша тарихи ақпарат шығындар бойынша тарихи ақпарат бар жылдарға әсерін тигізбеген қолданыстағы талаптардың әсерін бейнелеу және осы сәтте жоқ тарихи кезең үшін талаптардың әсерін жоққа шығару мақсатында бақыланатын нарықтағы ағымдық ақпарат негізінде түзетіледі. Болашақ ақша ағымдарының өзгерістерін бағалау әрбір жыл үшін бақыланатын нарықтағы тиісті ақпараттың өзгерістерін бейнелейді және сәйкес келеді (мысалы, жұмыссыздық деңгейіндегі, жылжымайтын мүлік бағаларындағы, тауар бағаларындағы, төлем мәртебесіндегі немесе Корпорация шеккен залалдар мен мөлшерінің дәлелі болатын басқа факторлардағы өзгерістер). Болашақ ақша ағымдарын бағалау үшін қолданылатын әдістемелер мен жорамалдар шығындар бағасы мен нақты нәтижелер арасындағы айырмашылықты қысқарту үшін үнемі қайта қарастырылып отырады.

Сату үшін қолда бар қаржы инвестициялары

Компания әрбір есепті кезеңге сату үшін қолда бар қаржылық инвестициялар немесе инвестициялар тобы бойынша құнсызданудың объективті белгілерінің болуын бағалайды.

Сату үшін қолда бар ретінде жіктелген үлестік құралдар салынатын инвестицияларға қатысты құнсызданудың объективті дәлелдеріне оның бастапқы құнынан төмен инвестициялардың әділ құнының елеулі немесе ұзақ уақыт бойғы төмендеуі кіреді. Құнсыздану белгілері болған кезде жинақталған шығындар (бұрын пайда мен зияндар туралы есепте танылған инвестиция бойынша құнсыздану шығындары шегерілген ағымдық әділ құн мен сатып алу құны арасындағы айырма ретінде анықталатын) өзге жиынтық кірістен пайда мен зияндар туралы есепке қайта жіктеледі. Үлестік құралдарға инвестициялар бойынша құнсыздану шығындары пайда мен зияндар туралы есеп арқылы қалпына келтірілмейді; құнсызданудан кейінгі әділ құнның көбеюі өзге жиынтық кірісте танылады.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржы активтерінің құнсыздануы (жалғасы)

Сату үшін қолда бар қаржы инвестициялары (жалғасы)

Сату үшін қолда бар деп жіктелген борыштық құралдарға қатысты құнсыздану белгілерінің болуын бағалау амортизацияланған құн бойынша есепке алынатын қаржы активтеріне арналған ұстанымдар бойынша жүргізіледі. Пайыздық кірістер құнсыздану шығындарын бағалау мақсатында болашақ ақша ағымдарын дисконттау үшін қолданылған пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып төмендетілген баланстық құн негізінде есептеледі. Пайыздық кірістер пайда мен зияндар туралы есепте бейнеленеді. Егер келесі жылы борыштық құралдың әділ құны көбейсе және бұл көбею объективті түрде құнсыздану шығындары пайда мен зияндар туралы есепте танылғаннан кейін болған оқиғаға байланысты болса, онда құнсыздану шығындары пайданың немесе зиянның құрамында кіріс бейнелене отырып қалпына келтіріледі.

Қаржылық жалдаудың дебиторлық берешегі мен клиенттерге берілген несиелерді қайта құрылымдау

Кепіл затын өндіріп алудың орнына, мүмкіндігіне қарай, Компания несиелер/қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек бойынша талаптарды қайта қарастыруға тырысады, мысалы, төлемнің шарттық мерзімдерін ұзартып, несие берудің жаңа талаптарын келіседі.

Мұндай қайта құрылымдаудың есебі келесі тәсілмен жасалады:

- Несие/қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек валютасы өзгеретін болса, алдыңғы несиенің/қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің мойындалуы тоқтатылады, ал жаңа несие/қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек қаржылық жағдай туралы есепте мойындалады.
- Егер қайта құрылымдау қарыз алушының/лизинг алушының қаржылық қиындықтарымен негізделмесе, Компания төменде сипатталған қаржылық міндеттемелердің мойындалуын тоқтату үшін қолданылатын әдіске ұқсас әдісті қолданады.
- Егер қайта құрылымдау қарыз алушының/лизингке алушының қаржылық қиындықтарымен негізделсе және несие/қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек қайта құрылымдаудан кейін құнсызданған болып есептелсе, Компания жаңа талаптарға сәйкес бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған келешек ақша ағымдарының келтірілген құны мен қайта құрылымдауға дейінгі ағымдағы құн арасындағы айырманы есепті кезеңде құнсыздану шығыстарының құрамында мойындайды. Егер несие/қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек қайта құрылымдаудың нәтижесінде құнсызданбаған болса, Компания тиімді пайыздық мөлшерлемені қайта есептейді.

Несие/қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек, егер ол бойынша талаптар қайта қаралса, мерзімі өткен болып табылмайды. Компания басшылығы болашақ төлемдерді жасаудың барлық критерийлерін және олардың мүмкіндіктерін сақтауында көз жеткізу үшін қайта құрылымдалған несиелерді және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешекті үнемі қайта қарап отырады. Мұндай несиелер мен қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек дербес немесе жиынтық негізде құнсыздану мәніне бағаланып отырады және олардың өтелетін құны несие және қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек бойынша бастапқы тиімді немесе ағымдағы пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып бағаланады.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активі (немесе, қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігі немесе дәл сондай қаржы активтері тобының бір бөлігі), егер:

- активтен ақша ағымдарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Компания активтен келетін ақша ағымдарын алу құқығын берсе немесе алған ақша ағымдарын толығымен елеулі кешіктіріусіз «транзит» келісім талаптарында үшінші тарапқа аудару міндеттемесін қабылдаса; сондай-ақ
- Компания (а) не активтен түсетін бүкіл пайда мен тәуекелді түгелімен дерлік берсе, (б) не бермесе, алайда активтен түсетін пайда мен тәуекелді өзінде де сақтамайтын болса, бірақ осы активтің бақылануын берсе.

Компания активтен келетін ақша ағымдарын алу құқығын оған байланысты бүкіл пайда мен тәуекелді бермей де, өзінде сақтамай да, сондай-ақ активтің бақылануын бермей де берсе, мұндай актив есепке алуда Компанияның бұл активтегі қатысуын жалғастыратын шекте бейнеленеді. Берілген актив бойынша кепілдік нысаны бар активке қатысуды жалғастыру, активтің бастапқы баланстық құны мәнінің ең азы бойынша және Компанияның төленуіне берілуі мүмкін өтемақының ең көп мөлшері бойынша бағаланады.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)**Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату (жалғасы)***Қаржылық міндеттемелер*

Қаржылық міндеттеме тиісті міндеттеме орындалған, күші жойылған немесе қолданылу мерзімі аяқталған жағдайда есептен алынады.

Қолданыстағы бір қаржылық міндеттемені сол кредитордың алдындағы басқа міндеттемеге елеулі ерекшеленетін талаптарда ауыстырған кезде немесе қолданыстағы міндеттеме талаптарына елеулі өзгерістер енгізілген жағдайда, бастапқы міндеттеме есептен алынады, ал жаңа міндеттеме пайда немесе зиян құрамында міндеттемелердің баланстық құнындағы айырма таныла отырып, есепке алуға бейнеленеді.

Салық салу

Корпоративтік табыс салығы бойынша ағымдағы шығыстар Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес есептеледі.

Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер мен міндеттемелер баланстық міндеттемелер әдісін пайдалана отырып, уақытша айырмаларға қатысты есептеледі. Кейінге қалдырылған табыс салықтары активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасында туындайтын барлық уақытша айырмалар бойынша қаржылық есептілік мақсаттары үшін көрсетіледі.

Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер салықтық базаны азайтатын осы уақытша айырмашылықтар қарсы есепке алынуы мүмкін болашақта салық салынатын пайда алу ықтималдылығы бар дәрежеде ғана көрсетіледі. Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер мен міндеттемелер активті өткізу немесе күшіне енген немесе есепті күнге нақты күшіне енген заңнамаға сүйене отырып міндеттемені реттеу кезеңінің ішінде қолданылатын салық салу мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Компания кейінге қалдырылған салық талаптарын және кейінге қалдырылған салық міндеттемелерін өзара есепке алады және нетто негізде қаржылық жағдай туралы есепте көрсетеді, егер:

- Компанияның ағымдағы салық талаптарын ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы есепке алуға заңгерлік тұрғыдан бекітілген құқығы болса; және
- кейінге қалдырылған салық талаптары мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері бір салық органы бір салық субъектісінен өндіріп алатын корпоративтік табыс салығына жататын болса.

Компания өз қызметін жүзеге асыратын Қазақстан Республикасында Компанияның қызметіне қатысты қолданылатын түрлі салықтарды есептеу және төлеу талаптары бар. Осы салықтар басқа операциялық шығыстардың құрамында пайда мен зияндар туралы есепте көрсетіледі.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген, күнделікті қызмет көрсету шығасылары ескерілмеген нақты құны бойынша бейнеленеді. Мұндай құнға, егер олар капиталдану критерийлеріне жауап берсе, орын алу фактісі бойынша танылатын құрал-жабдықты ауыстыруға байланысты шығындар кіреді.

Бұл активтің баланстық құнын өтеудің мүмкін еместігін көрсететін оқиғалар мен жағдайлардағы өзгерістер туындаған жағдайда, негізгі құралдардың баланстық құнының құнсыздануы бағаланады.

Нысанның амортизациясы ол пайдалану үшін қол жетімді болғанда ғана басталады. Амортизация активтерді пайдалы пайдаланудың келесі бағалау мерзімдерінің ішінде желілік әдіспен есептеледі:

	Амортизация нормасы
Ғимарат және құрылыстар	2%
Көлік құралдары	10-14%
Компьютерлер мен оргтехника	14-20%
Басқасы	6-20%
Жер	0%

Қалдық құны, пайдалы қызмет мерзімі және активтердің амортизациясын есептеу әдістемелері әрбір есепті жыл соңында сарапталады және қажет болған жағдайда түзетіледі.

Жөндеу және бұрынғы қалпына келтіру шығыстары оларды жүзеге асыру шамасына қарай шығындарға жатқызылады және олар капиталға айналатын жағдайларды қоспағанда, басқа да операциялық шығыстардың құрамына қосылады.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Қаржылық жалға арналған мүлік

Қаржылық жалға арналған мүлік қос көлемнің ең азы бойынша ескеріледі: өзіндік құны және өткізудің ықтимал таза құны. Қаржылық жалдауға арналған мүліктің өзіндік құнына мүлікті межелі жерге жеткізуге және оны жұмыс күйіне келтіруге арналған тікелей шығындар жатады.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтерге бағдарламалық жасақтама мен лицензиялар кіреді.

Бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда нақты құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген нақты құны бойынша бейнеленеді. Шектелген пайдалы қызмет ету мерзімі бар материалдық емес активтер 1-тен 10-ке дейінгі жылды құрайтын пайдалы қызмет мерзімі ішінде амортизацияланады, мүмкін құнсыздану белгілері болған жағдайда, құнсыздану мәніне сарапталады.

Сатуға арналған активтер

Компания айналымнан тыс активтерді, егер олардың баланстық құнын өтеу көбінесе пайдалану барысында емес, мәмілені іске асыру барысында жоспарланса, сатуға арналған деп жіктеп отыр. Бұл үшін айналымнан тыс активтер мұндай активтерді сатудың әдеттегі, үлгі шарттары болып табылатын шарттарда оларды қазіргі күйінде дереу сату үшін қолжетімді болуы тиіс, бұл ретте олардың сатылуы жоғары ықтималдылық деңгейімен сипатталуы тиіс.

Сатудың жоғары ықтималдылығы Компания басшылығының айналымнан тыс активті іске асырудың жоспарын қатаң түрде орындау ниетін болжайды. Бұл ретте сатып алушыны іздестіру және мұндай жоспарды орындау бойынша белсенді іс-қимылдар жоспары басталуы тиіс. Бұдан басқа айналымнан тыс актив оның ағымдағы әділ құнын ескере отырып негізделген болып табылатын баға бойынша өткізілуге белсенді түрде ұсынылуы тиіс. Сонымен бірге сатылымды аяқталған мәміле ретінде көрсету сатуға арналған ретінде айналымнан тыс активтер жіктелген күннен бастап бір жылдың ішінде күтілуі тиіс.

Компания сатуға арналған деп жіктелетін активтерді баланстық құнның ең аз мәні және сату шығыстарын шегере отырып әділ құны бойынша бағалайды. Активтердің баланстық құнының ықтимал құнсыздану оқиғалары немесе соған көрсететін жағдайлардың өзгеруі басталған жағдайда Компания сату шығыстарын шегере отырып олардың құнын әділ құнына дейін бастапқы, сондай-ақ кейінгі есептен шығару кезінде құнсызданудан болған шығынды көрсетеді.

Резервтер

Компанияның өткеніндегі белгілі бір оқиғаның салдарынан реттелуі ықтималдылықтың үлкен дәрежесіндегі болашақ экономикалық пайданы қамтитын ресурстар шығысын талап ететін және сенімділіктің жеткілікті дәрежесінде бағалауға болатын заңды немесе ерікті түрде қабылдаған міндеттемелері болса, резервтер танылады.

Жарғылық капитал

Жарғылық капитал

Акционерлік капиталға жарналар акцияларды шығаруға арналған тікелей шығындарды шегере отырып тарихи құны бойынша мойындалады.

Қосымша төленген капитал

Компания өз акционерінен нарықтық бағадан төмен мөлшерлемелер бойынша қарыздарды немесе басқа да қаржылық көмекті алғанда, алынған ақша қаражаты мен қарыздардың әділ құны арасындағы айырма қосымша төленген капитал ретінде ескеріледі.

Резервтік капитал

Резервтік капитал Компания Акционері шешімінің негізінде бөлінбеген пайдадан қаражатты аудару арқылы ұлғайтылуы мүмкін.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Жарғылық капитал (жалғасы)

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ қаржылық есептілікті бекіткен күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептілікте ашып көрсетіледі.

Шартты бөлу резерві

Компания өз акционерінің атынан нарықтық бағадан төмен мөлшерлемелер бойынша несиелік келісімді немесе қаржылық жалдау шарттарын жасағанда, берілген қаражат пен берілген несиелердің әділ құны немесе қаржылық жалдау арасындағы айырма акционерге болжамды бөлу ретінде капиталға жатқызылады.

Сегментті есептілік

Компанияның бизнесі мен географиялық сегменттері осы жекелеген қаржылық есептілікте жеке көрсетілмеген, өйткені Компанияның басшылығы несиелер мен қаржы лизингін ұсынудың басты операциялық сегменті Қазақстан Республикасында ауылшаруашылық ұйымдары болып табылады деп есептейді, әрі солар бойынша тәуекелдер мен қайтару дәрежесі бүкіл ел бойынша ұқсас болып саналады.

Шартты активтер мен міндеттемелер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай туралы есепте бейнеленбейді, мұндайда оларды өтеуге байланысты ресурстардың шығарылуы күмәнді болып табылатын жағдайларды қоспағанда олар туралы ақпарат қаржылық есептілікте ашылады. Шартты активтер қаржылық жағдай туралы есепте бейнеленбейді, мұндайда оларға байланысты экономикалық пайданы алу мүмкін болып табылатын жағдайларда олар туралы ақпарат қаржылық есептілікте ашылады.

Кірістер мен шығыстарды тану

Компанияның экономикалық пайда алу ықтималдылығы жоғары болса және түсім сенімді бағаланатын болса, түсім танылады. Қаржылық есептілікте түсімді тану үшін мынадай белгілер орындалуы тиіс:

Пайыздық және дәл сондай кірістер мен шығыстар

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар дисконттау кезіндегі тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша бейнеленеді, ол бойынша қаржылық құралды пайдаланудың болжалды мерзімі ішінде немесе қолданылуына қарай қысқарақ мерзім ішінде күтілетін болашақ ақша төлемдері мен түсімдері дәлдікпен қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнында келтіріледі. Есептеу кезінде қаржылық құрал бойынша барлық шарттық талаптар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын құралға тікелей байланысты комиссиялық немесе қосымша шығыстар ескеріледі, бірақ несиелер бойынша болашақ шығыстар ескерілмейді. Компания төлемдердің немесе түсімдердің бағаларын қайта қарастырған жағдайда, қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің баланстық құны түзетіледі. Түзетілген баланстық құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеменің негізінде есептеледі, ал баланстық құнның өзгеруі пайыздық кірістер немесе шығыстар ретінде көрсетіледі.

Қаржылық есептілікте бейнеленген қаржылық активтің немесе ұқсас қаржылық активтер тобының құны құнсыздану салдарынан төмендеген жағдайда, пайыздық кірістердің бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша жаңа баланстық құн негізінде танылуы жалғаса береді.

*(мың теңгемен)***3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)****Кірістер мен шығыстарды тану (жалғасы)***Комиссиялық кірістер*

Компания клиенттерге көрсететін әр түрлі қызметтерден комиссиялық кірістер алады.

Несиені ұйымдастырғаны үшін комиссияның мерзімі тиісті тікелей шығындармен бірге ұлғайтылады және несиенің тиімді пайыздық мөлшерлемесін түзету ретінде мойындалады. Егер несиені беру міндеттемесінің салдарынан несиені беру туралы шарт жасалатын болса, несиені беру міндеттемесі үшін комиссия келешек кезеңдер кірістерінің құрамына (тиісті тікелей шығындармен бірге) кіреді және кейіннен несие бойынша нақты кірістерді түзету ретінде көрсетіледі. Егер несиені беру міндеттемесі несиенің берілуіне әкеліп соқтырған жағдайда, ол төмен деп бағаланады, әрі несиені беру міндеттемесі үшін комиссия несиені беру міндеттемесінің қалған кезеңінің ішінде пайда мен зияндар туралы есепте көрсетіледі. Несиені берумен аяқталмаған несиені беру жөніндегі міндеттемелердің қолданылу мерзімі өткеннен кейін несиені беру жөніндегі міндеттеме үшін комиссия оның қолданылу мерзімінің аяқталу күніне пайда мен зияндар туралы есепте мойындалады. Несиеге қызмет көрсеткені үшін комиссия қызметтердің көрсетілуіне қарай ескеріледі. Синдикатталған несиелерді ұйымдастырғаны үшін комиссия мұндай қаржыландыруды ұйымдастыру бойынша қызметтер көрсетілген кезде пайда мен зияндар туралы есепте мойындалады. Басқа да комиссиялар қызметтердің көрсетілуіне қарай көрсетіледі.

Шетел валюталарын қайта есептеу

Қаржылық есептілік Компанияның қызметтік валютасы мен қаржылық есептілікті білдіру валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен берілді. Шетел валюталарындағы операциялар алдымен операция мерзімінде әрекет ететін айырбастау бағамы бойынша қызметтік валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын айырбас бағамы бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарындағы операцияларды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар пайда мен зияндар туралы есепте «Шетел валюталарындағы операциялар бойынша таза кірістер / (шығыстар)» бабы бойынша бейнеленеді. Шетел валютасында нақты құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар операцияны жасау күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасында әділ құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданылатын айырбас бағамы бойынша қайта есептеледі.

Шетел валютасындағы операциялар бойынша шарттық айырбастау бағамы мен мұндай операция мерзіміндегі Қазақстан Қор Биржасының (бұдан әрі мәтін бойынша - «ҚҚБ») ресми бағамы арасындағы айырма бағамдық айырма шығыстары шегеріле отырып кірістер құрамына енгізіледі. Төменде Компания қаржылық есептілікті жасау кезінде пайдаланған айырбас бағамдары келтірілген:

	2016 жыл	2015 жыл
Теңге/АҚШ доллары	333,29	340,01
Теңге/Еуро	352,42	371,46
Теңге/Ресей рублі	5,43	4,61

Есеп саясатының болашақта өзгеруі***Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар және түсіндірмелер****9 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары»*

2014 жылғы шілдеде ХҚЕС жөніндегі кеңес 9 ХҚЕС-тің (IFRS) «Қаржы құралдары» түпкі редакциясын шығарды, ол қаржы құралдары бойынша жобаның барлық сатыларының нәтижелерін көрсетіп, 39 ХҚЕС-ті (IAS) «Қаржы құралдары: тану және бағалау» және 9 ХҚЕС-тің (IFRS) барлық алдыңғы редакцияларын ауыстырады. Стандарт жіктеу мен бағалауға, сондай-ақ құнсыздануға және хеджирлеуді есепке алуға қатысты жаңа талаптарды енгізеді.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Есеп саясатының болашақта өзгеруі (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар (жалғасы)

9 ХҚЕС (IFRS) «Қаржы құралдары» (жалғасы)

Жіктеу және бағалау бөлігінде жаңа стандарт, үлестік және туынды құралдарды қоспағанда, барлық қаржы активтерінің бағалануы ұйым қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-үлгіге және шартта көзделген ақша ағындарымен байланысты қаржы активтерінің сипаттамасына сүйене отырып аралас тәсілдің негізінде жасалауын талап етеді. 39 ХҚЕС (IAS) белгілеген санаттардың орнына, қаржы құралдарының келесі санаттары енгізіледі: пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша және амортизацияланған құны бойынша бағаланатындар. Сондай-ақ 9 ХҚЕС (IFRS) компанияларға амортизацияланған құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде мойындау критерийлеріне жауап беретін қаржы құралдарын, егер бұл бағалау немесе мойындау тәсілдерінің бірізділіксіздікті жоюға немесе айтарлықтай азайтуға мүмкіндік берсе, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатындардың санатына жіктеуін жалғастыруға (бірақ кейіннен қайта жіктеу құқығынсыз) рұқсат етеді. Саудаға арналмаған үлестік құралдар басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатындардың санатына жатқызылуы мүмкін (бірақ кейіннен қайта жіктеу құқығынсыз), бұл ретте мұндай құралдар бойынша кірістер немесе шығыстар пайда мен зияндар туралы есепте көрсетілмеуі тиіс. Қаржылық міндеттемелерді есепке алу тәртібі 39 ХҚЕС-тің (IAS) талаптарына ұқсас келеді.

9 ХҚЕС (IFRS) несиелердің құнсыздануын есепке алу тәсілін күрт өзгертеді. 39 ХҚЕС-ке (IAS) сай болған залалдар негізіндегі тәсілдің орнына күтілетін несие залалдарын көрсетуді талап ететін болжамды тәсіл енгізіледі. Компания барлық несиелер және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын басқа да борыштық қаржы активтері бойынша, сондай-ақ несиелерді беру міндеттемелері мен қаржылық кепілдік шарттары бойынша күтілетін несие залалдарына бағалау резервін мойындауға міндетті болады. Резерв келесі 12 айдың ішінде дефолт ықтималдылығымен негізделген күтілетін несиелік залалдарға тең болатын сомада бағалануы тиіс. Құрал бойынша несиелік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай ұлғайған жағдайларда, резерв активтің барлық мерзімінің ішінде дефолт ықтималдылығына сүйене отырып бағаланады.

9 ХҚЕС (IFRS) 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Ретроспективті қолдану міндетті болып табылады, бірақ салыстырмалы ақпаратты қайта есептеу қажет емес. Стандартты қолданудың өту күніне (1 қаңтар 2018 жыл) ықпалын бөлінбеген пайданың құрамында көрсету қажет. 9 ХҚЕС-ті (IFRS) қолдану Компанияның қаржы активтерін жіктеуге және бағалауға әсерін тигізеді, бірақ оның қаржылық міндеттемелерінің жіктелуіне және бағалауына әсерін тигізбейді деп күтіледі. Компания құнсыздануды есепке алу бойынша 9 ХҚЕС-тің (IFRS) талаптарын қолдану оның капиталына айтарлықтай ықпал етеді деп болжап отыр. Мұндай ықпалдың көлемін бағалау үшін Компанияға бүкіл негізделген және расталған ақпаратты, оның ішінде болжамды ақпаратты ескеретін егжей-тегжейлі талдауды жасау қажет болады.

15 ХҚЕС (IFRS) «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім»

2014 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес 15 ХҚЕС (IFRS) «Сатып алушылармен жасалған шарттар бойынша түсім» шығарды, әрі ол 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. 15 ХҚЕС (IFRS) түсімді мойындау қағидаттарын айқындайды және сатып алушылармен жасалатын барлық шарттарға қолданылуы тиіс. Дегенмен қаржы құралдарымен жалдау шарттарымен тікелей байланысты пайыздық және комиссиялық кірістер 15 ХҚЕС (IFRS) қолданылу аясынан тыс қалады және қолданыстағы басқа стандарттармен (мысалға, 9 ХҚЕС (IFRS) және 16 ХҚЕС (IFRS) «Жалдау») реттеледі.

15 ХҚЕС (IFRS) сай түсім тауарлардың берілу немесе қызметтердің көрсетілу фактісі бойынша өтемақы мөлшерінде танылуы тиіс, соған арналған құқықты ұйым мұндай тауарлардың немесе қызметтердің берілуіне айырбас ретінде алуды күтіп отыр. Сондай-ақ стандартта сатып алушылармен жасалған шарттармен негізделген түсімнің және ақша ағындарының сипаты, көлемі, мерзімдері мен пайда болу белгісіздігі туралы толық ақпаратты ашып көрсету талабы қамтылған.

Компания 15 ХҚЕС-ті (IFRS) мерзімінен бұрын қолдануды жоспарлап отырған жоқ және қазіргі уақытта бұл стандарттың ықпалын бағалауда.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Есеп саясатының болашақта өзгеруі (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттар (жалғасы)

16 ХҚЕС (IFRS) «Жалдау»

2016 жылғы қаңтарда ХҚЕС жөніндегі Кеңес жалдау шарттарының есепке алынуын реттейтін жаңа 16 ХҚЕС (IFRS) «Жалдау» стандартын шығарды. Жалға берушілер үшін жалдау шарттарын жаңа стандарт бойынша есепке алу тәртібі айтарлықтай өзгермейді. Дегенмен жалға берушілер үшін жалдау шарттарының көпшілігін баланста жалдау міндеттемелерін және пайдалану құқығы нысанында оларға тиесілі активтерді көрсету арқылы мойындау талабы енгізіледі. Жалға алушылар барлық мойындалатын жалдау шарттары үшін бірыңғай модельді пайдалануға тиіс, бірақ қысқа мерзімді жалдауды және сонда базалық активтің төмен құны болған жалдауды мойындамауға мүмкіндігі бар. Барлық мойындалатын жалдау шарттары бойынша пайданы немесе зиянды мойындау тәртібі бүтіндей қаржылық жалдауды мойындаудың ағымдағы тәртібіне сәйкес келеді, бұл ретте пайыздық және амортизациялық шығыстар пайда мен зиянның құрамында бөлек танылады.

16 ХҚЕС (IFRS) 2019 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Дәл сол күннен Компания 15 ХҚЕС-тің (IFRS) түсімін есепке алу бойынша жаңа стандартты қолдануды бастамайды деген талаппен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі.

Компания 16 ХҚЕС-ті (IFRS) мерзімінен бұрын қолдануды жоспарлап отырған жоқ және қазіргі уақытта бұл стандарттың ықпалын бағалауда.

12 ХҚЕС (IAS) «Пайда салығы» түзетулер

2016 жылғы қаңтарда ХҚЕС жөніндегі Кеңес борыштық құралдармен байланысты кейінге қалдырылған салық активтерін есепке алу тәртібін түсіндіретін 12 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулерді жария етті, әрі олар бухгалтерлік есепке алу мақсатында әділ құны бойынша бағаланады, ал салықтық есеп мақсатында – бастапқы құны бойынша. Компания бұл түзетулерді қолдану оның қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейді деп болжап отыр.

7 ХҚЕС (IAS) «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» түзетулер

2016 жылғы қаңтарда ХҚЕС жөніндегі Кеңес компаниялардың өзінің қаржылық қызметі туралы ақпаратты ашып көрсетулерін жақсарту және пайдаланушыларға компанияның өтімділік бойынша ұстанамы жөнінде барынша дәл ұғымды қамтамасыз ету үшін 7 ХҚЕС-ке (IAS) «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» түзетулерді жария етті. Жаңа талаптарға сай компаниялар, ақша ағындарымен негізделген өзгерістерді, сол сияқты солармен негізделмеген өзгерістерді (мысалға, валюта бағамдарының құбылуы нәтижесінде) қоса алғанда, қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелердегі өзгерістер туралы ақпаратты ашып көрсетеді. Түзетулер 2017 жылдың 1 қаңтарынан бастап күшіне енеді. Қазіргі уақытта Компания осы түзетулердің әсерін бағалауда.

2 ХҚЕС (IFRS) түзетулер «Акцияларға негізделген төлемдер»

ХҚЕС жөніндегі Кеңес акциялардың негізіндегі төлемдер бойынша операцияларды жіктеуге және бағалауға қатысты 2 ХҚЕС-ке (IFRS) «Акцияларға негізделген төлемдер» түзетулерді шығарды. Түзетулер стандартты қолдану тәжірибесіндегі алшақтықтарды жоюға бағытталған, бірақ тек жіктеу мен бағалауға ғана қатысы бар мәселелердің шектелген ауқымын қарастырады. Түзетулерде үш негізгі сала бойынша талаптар нақтыланады:

- құқықтардың өту талаптарының ақша қаражатын есептей отырып акциялардың негізіндегі төлемдер бойынша операцияларды бағалауға әсері;
- акциялардың негізіндегі төлем бойынша операцияларды жіктеу, соның талаптары компанияға қызметкер үшін тиісті салықты төлеу міндетін орындау үшін қызметкерге берілетін үлестік құралдардың бір бөлігін ұстап қалуға рұқсат етеді;
- акциялардың негізіндегі төлем бойынша операциялардың талаптарын түрлендіру оның ақша қаражатымен есеп айырысулармен операциялар санатынан үлестік құралдармен есеп айырысулармен операциялар санатына қайта жіктеуді талап еткен жағдайларда есепке алу тәртібі.

Мұндай түзетулер 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді. Түзетулерді қолдану компаниядан алдыңғы кезеңдер үшін деректерді қайта есептеуді қажет етпейді; ретроспективті қолдану компания барлық түзетулерді бірден қолдану жөнінде шешімді қабылдайтындығы және кейбір басқа критерийлерді орындайтындығы талабымен рұқсат етіледі. Сондай-ақ мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етіледі. Бұл түзетулер Компанияға қандай да бір әсерін тигізбейді деп күтілуде.

(мың теңгемен)

3. Есеп саясатының негізгі ережелері (жалғасы)

Есеп саясатының болашақта өзгеруі (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар (жалғасы)

4 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер – 9 ХҚЕС-ті (IFRS) «Қаржы құралдары» 4 ХҚЕС-пен (IFRS) «Сақтандыру шарттары» бір мезгілде қолдану

Түзетулер компаниялар қазіргі уақытта ХҚЕС жөніндегі Кеңес 4 ХҚЕС-тің (IFRS) орнына әзірлеп жатқан сақтандыру шарттарын есепке алу бойынша жаңа стандартты қолданбайынша 9 ХҚЕС (IFRS) қаржы құралдары бойынша жаңа стандарттың қолданылуына орай туындайтын мәселелерді жоюға арналған. Түзетулерге сай, сақтандыру шарттарын жасайтын компаниялар екі нұсқаның бірін тандай алады: 9 ХҚЕС-ті (IFRS) қолданудан уақытша босату немесе салу әдісін пайдалану. 9 ХҚЕС-ті (IFRS) қолданудан уақытша босатуды қызметі басым сақтандырумен байланысты компаниялар пайдалана алады. Мұндай компаниялар 9 ХҚЕС-ті (IFRS) қолдануды 2021 жылдың 1 қаңтарына дейін, бірақ бұл мерзімнен кеш емес кейінге қалдыра отырып, 39 ХҚЕС-ті (IAS) «Қаржы құралдары: тану және бағалау» қолдануды жалғастыра алады. Өтейтін тәсіл 9 ХҚЕС (IFRS) пен 4 ХҚЕС (IFRS) бірізгілікте қолдану кезінде туындауы мүмкін қосымша волатильділікті жоюға шығару үшін пайданы немесе зиянды міндетті түрде түзетуді көздейді.

Уақытша босатуды алғаш рет 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты қолдануға рұқсат беріледі. Өтейтін тәсілді Компания 9 ХҚЕС-ті (IFRS) алғаш рет қолдану кезінде таңдай алады және 9 ХҚЕС-ке (IFRS) өту кезінде белгілі бір санатқа жатқызылған қаржы активтеріне қатысты ретроспективті түрде қолданылуы тиіс. Бұл түзетулер Компанияға қандай да бір әсерін тигізбейді деп күтілуде.

4. Маңызды есептік пайымдаулар мен бағалаулар

Бағалаудың белгісіздігі

Компания басшылығы есепке алу саясатын қолдану барысында есептік бағалаулармен қатар қаржылық есептілікте бейнеленген сомаға неғұрлым маңызды әсер ететін мынадай пікірлер жасады:

Қаржы құралдарының әділ құны

Егер қаржылық жағдай туралы есепте бейнеленген қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің әділ құнын белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтау мүмкін болмаса, ол математикалық модельдерден тұратын бағалаудың түрлі модельдерін пайдалана отырып анықталады. Мұндай модельдер үшін алғашқы деректер, егер мүмкін болса, бақыланатын нарық негізінде анықталады; басқа жағдайда әділ құнды анықтау үшін пікірді қолдану қажет.

Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы

Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер соған қарсы пайдаланылмаған салық залалдары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда алынатындығының айтарлықтай ықтималдығы бар дәрежеде барлық пайдаланылмаған салық залалдары бойынша мойындалады. Келешек салық салынатын табыстың ықтимал мерзімдері мен мөлшерінің негізінде қаржылық есептілікте мойындауға болатын корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтердің сомаларын, сондай-ақ келешек салықтық жоспарлау стратегиясын анықтау үшін басшылықтың елеулі пайымдаулары қажет.

Несиелердің және қаржылық жал бойынша дебиторлық берешектің құнсыздану резерві

Компания клиенттерге берілген несиелер мен қаржылық жал бойынша дебиторлық берешектің құнсыздануын тұрақты түрде сараптап отырады. Тәжірибеге сүйене отырып, Компания құнсыздану шығындарын қарыз алушы қаржылық қиындықтарды басынан кешіріп отырған және ұқсас қарыз алушылар туралы нақты деректердің жеткілікті көлемі болмаған жағдайларда бағалауда өзінің субъективті пікірін пайдаланады. Компания топ құрамындағы қарыз алушылардың міндеттемелерін өтеу мәртебесіндегі жағымсыз өзгерістерді немесе топ құрамындағы активтер бойынша міндеттемелерді орындамауға пара-пар мемлекеттік не жергілікті экономикалық жағдайлардың өзгеруін көрсететін байқалып отырған деректер негізінде болашақ ақша ағымдарының өзгерісін ұқсас түрде бағалайды. Басшылық несиелер мен дебиторлық берешектің тобы бойынша құнсызданудың объективті белгілері бар және несиелік тәуекелдің ұқсас сипаттамасындағы активтерге қатысты шығындар құрылымы туралы тарихи деректерге негізделген бағалауды пайдаланады. Тәжірибеге сүйене отырып, Компания ағымдағы міндеттемелерді бейнелеу үшін клиенттерге берілген несиелер немесе қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек тобына қатысты байқалатын деректерді түзету кезінде өзінің субъективті пікірін пайдаланады.

(мың теңгемен)

4. Маңызды есептік пайымдаулар мен бағалаулар (жалғасы)**Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Салық салу*

Қазақстан Республикасының салықтық, валюталық және кедендік заңнамасы жиі қайталануы мүмкін түрлі түсініктемелер мен өзгертулердің нысаны болып табылады. Мұндай заңнамаға қатысты мәмілелер мен Компанияның қызметіне қатысты қолданылатын басшылық түсініктемесі тиісті жергілікті және мемлекеттік органдар тарапынан даулануы мүмкін. Осылайша, қосымша салықтар, айыппұлдар және өсімпұлдар есептелуі мүмкін. Салықтарды есептеуге қатысты салықтық кезеңдер тиісті органдар тексеру үшін қарастырылатын жылдың алдындағы бес күнтізбелік жыл ішінде ашық болып қалады. Белгілі бір жағдайларда мұндай шолулар анағұрлым ұзақ кезеңдерді қамтуы мүмкін.

Басшылық 2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша заңнаманы түсінуі тиісінше және Компанияның салық салу, валюта және кеден заңнамасының мәселелері бойынша бағыттары расталатын болады деп санайды.

5. Ақша қаражаты мен оның баламалары

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен оның баламаларына келесі позициялар кіреді:

	<u>2016 жыл</u>	<u>2015 жыл</u>
Банктердің ағымдағы шоттарындағы шетел валютасымен қаражаты	12.605.518	11.374.345
Банктердің ағымдағы шоттарындағы теңгемен қаражаты	10.384.373	12.499.987
Ақша қаражаты мен оның баламалары	22.989.891	23.874.332

2016 жылдың 31 желтоқсанына қаражаттың бір банкте ағымдағы шоттарда шоғырлануы 7.584.844 мың теңгені немесе ақша қаражаты мен оның баламаларының жалпы соманың 33,0% құрады (2015 жылғы 31 желтоқсан: 5.379.962 мың теңге немесе 22,5%).

6. Несиелік ұйымдардағы қаражат

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компанияның несиелік ұйымдардағы қаражатына келесі позициялар кіреді:

	<u>2016 жыл</u>	<u>2015 жыл</u>
Пайдаланылуы шектелген ағымдағы шоттардағы қаражат	662.881	2.549.777
Несиелік ұйымдардағы қаражат	662.881	2.549.777

Несиелік ұйымдардың ағымдағы шоттарындағы қаражат қаржылық жалдауға арналған мүлікті сатып алу үшін аккредитивтер бойынша қамтамасыз ету ретінде болатын пайдалануда шектелген ақша қаражатын білдіреді.

7. Туынды қаржы активтері

Төменде қаржылық есептілікте активтер немесе міндеттемелер ретінде, сондай-ақ олардың шартты сомалары ретінде көрсетілген туынды қаржы активтерінің әділ құнын көрсететін кесте келтірілген:

	<u>2016 жыл</u>			<u>2015 жыл</u>		
	<u>Шартты негізгі сома</u>	<u>Әділ құн</u>		<u>Шартты негізгі сома</u>	<u>Әділ құн</u>	
		<u>Актив</u>	<u>Міндеттеме</u>		<u>Актив</u>	<u>Міндеттеме</u>
АҚШ долларындағы валюталық опциондар	1.199.056	743.027	-	1.519.413	1.255.929	-
Еуромен валюталық опциондар	242.770	86.039	-	659.093	478.638	-
	1.441.826	829.066	-	2.178.506	1.734.567	-

Опциондар сатып алушының келешекте белгіленген күнге немесе белгілі бір кезеңнің ішінде уақыттың кез келген сәтінде тіркелген баға бойынша қаржы құралдарының белгілі бір санын сатып алу не болмаса сату құқығын, бірақ міндетін емес қамтитын шарттық келісімдерді білдіреді.

Туынды қаржы активтерімен операциялар бойынша таза шығыстарға/кірістерге келесі позициялар кіреді:

	<u>2016 жыл</u>	<u>2015 жыл</u>
Туынды қаржы активтерімен операциялар бойынша өткізілген кірістер	70.223	15.008
Туынды қаржы активтерімен операциялар бойынша өткізілмеген (шығыстар)/кірістер	(1.017.754)	1.265.844
Туынды қаржы активтерімен операциялар бойынша таза (шығыстар)/кірістер	(947.531)	1.280.852

(мың теңгемен)

8. Клиенттерге берілетін несиелер

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша клиенттерге берілген несиелерге келесі позициялар кіреді:

	2016 жыл	2015 жыл
Заңды тұлғаларға берілген несиелер	63.711.411	65.330.232
Жеке тұлғаларға берілген несиелер	-	4.197
Құнсыздану резерві шегерілгенге дейін клиенттерге берілген несиелер	63.711.411	65.334.429
Құнсыздану резервін шегере отырып	(8.869.810)	(5.594.631)
Клиенттерге берілетін несиелер	54.841.601	59.739.798

Клиенттерге берілген несиелердің құнсыздану резерві

Төменде клиенттерге берілген несиелердің құнсыздану резервінің салыстырмасы берілді:

	2016 жыл	2015 жыл
1 қаңтарда	5.594.631	5.792.542
Бір жылға аудару/(қайтару)	3.275.179	(197.911)
31 желтоқсанда	8.869.810	5.594.631
Жеке негіздегі құнсыздану	7.821.930	4.139.399
Жиынтық негіздегі құнсыздану	1.047.880	1.455.232
31 желтоқсанда	8.869.810	5.594.631
Құнсыздану резерві есептен шығарылғанға дейінгі құнсызданған ретінде жеке негізге бағаланған клиенттерге берілген несиелер сомасының жиыны	16.698.431	12.131.796

Құнсызданған ретінде жеке негізде бағаланған несиелер

2016 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл үшін құнсызданған ретінде жеке негізде бағаланған клиенттерге берілген несиелерге қатысты есептелген пайыздық кірістер 2.486.815 мың теңге (2015 жыл үшін: 2.080.569 мың теңге) болды.

Қамтамасыз ету және несиелік тәуекелді азайтатын басқа құралдар

Компания берілуін талап ететін қамтамасыз етудің мөлшері мен түрі контрагенттің несиелік тәуекелді бағалауына тәуелді. Қамтамасыз ету түрлерінің және бағалау өлшемдерінің рұқсат етілуіне қатысты ұстанымдар белгіленген.

Төменде алынған қамтамасыз етудің негізгі түрлері көрсетілген:

- коммерциялық несиелеу кезінде – жылжымайтын мүліктің, жердің, ауыл шаруашылық техникасының, қорлардың және дебиторлық берешектің, кепілдіктердің кепілі;
- жеке тұлғаларды несиелеу кезінде – тұрғын үй кепілі.

Басшылық қамсыздандырудың нарықтың құнына мониторинг жүргізеді, негізгі келісімге сәйкес қосымша қамсыздандыруды сұратады, сондай-ақ құнсыздану шығындарына резервтің жеткіліктілігін тексеру барысында алынған қамсыздандырудың нарықтық құнын қадағалап отырады.

Несиелердің клиенттерде шоғырлануы

2016 жылдың 31 желтоқсанына Компания он ірі тәуелсіз тарапқа берген клиенттер несиелерінің шоғырлануы 21.873.680 мың теңге немесе жиынтық несиелік портфельдің 34,3% болды (2015 жылдың 31 желтоқсанына: 23.480.170 мың теңге немесе жиынтық несиелік портфельдің 35,9%). 2016 жылдың 31 желтоқсанына бұл несиелер бойынша 2.809.161 мың теңге (2015 жылдың 31 желтоқсанына: 2.352.907 мың теңге) мөлшерінде резерв құрылды.

(мың теңгемен)

8. Клиенттерге берілетін несиелер (жалғасы)**Несиелердің клиенттерде шоғырлануы (жалғасы)**

Несиелер Қазақстан Республикасында экономиканың келесі секторларында қызмет атқаратын клиенттерге беріледі:

	2016 жыл	2015 жыл
Ауыл шаруашылығы	63.711.411	65.330.232
Құрылыс	-	4.197
Клиенттерге берілетін несиелер	63.711.411	65.334.429

9. Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жал бойынша дебиторлық берешекті талдау төменде келтірілген:

	1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жиыны
Қаржылық жалдауға салынған жалпы инвестициялар	60.796.212	153.879.474	86.980.230	301.655.916
Қаржылық жалдау бойынша келешек кезеңдердің еңбек сіңбеген қаржылық кіріс	(1.827.975)	(38.506.768)	(44.142.527)	(84.477.270)
Қаржылық жалдауға салынған инвестициялардың жиыны	58.968.237	115.372.706	42.837.703	217.178.646
Құнсыздану резервін шегере отырып	(4.482.584)	(11.152.713)	(4.140.985)	(19.776.282)
Қаржылық жалдауға таза инвестициялар	54.485.653	104.219.993	38.696.718	197.402.364

2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жал бойынша дебиторлық берешекті талдау төменде келтірілген:

	1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жиыны
Қаржылық жалдауға салынған жалпы инвестициялар	52.439.105	135.729.038	69.548.149	257.716.292
Қаржылық жалдау бойынша келешек кезеңдердің еңбек сіңбеген қаржылық кіріс	(1.425.604)	(30.284.157)	(29.509.294)	(61.219.055)
Қаржылық жалдауға салынған инвестициялардың жиыны	51.013.501	105.444.881	40.038.855	196.497.237
Құнсыздану резервін шегере отырып	(3.619.194)	(9.599.498)	(3.645.061)	(16.863.753)
Қаржылық жалдауға таза инвестициялар	47.394.307	95.845.383	36.393.794	179.633.484

Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешектің құнсыздану резерві

Төменде қаржылық жал бойынша дебиторлық берешектің құнсыздану резервін салыстыру көрсетілген:

	2016 жылдың	2015 жыл
1 қаңтарда	16.863.753	12.062.962
Бір жылғы аударым/(қайтару)	2.912.529	4.809.700
Бір жылда есептен шығарылғаны	-	(8.909)
31 желтоқсанда	19.776.282	16.863.753
Жеке негіздегі құнсыздану	12.224.787	10.858.508
Жиынтық негіздегі құнсыздану	7.551.495	6.005.245
31 желтоқсанда	19.776.282	16.863.753
Жеке негізде бағаланған құнсыздану резерві есептен шығарылғанға дейінгі құнсызданған ретінде қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек сомасының жиыны	35.845.856	34.858.743

(мың теңгемен)

9. Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек (жалғасы)**Жеке негізде құнсызданған ретінде бағаланған қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек**

2016 жылдың 31 желтоқсанына аяқталған жыл үшін құнсызданған ретінде жеке негізде айқындалған қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешекке қатысты есептелген пайыздық кірістер 5.498.708 мың теңге (2015 жыл үшін: 4.837.443 мың теңге) болды.

Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің шоғырлануы

2016 жылдың 31 желтоқсанына Компания он ірі байланысты емес тарапқа берген қаржылық жал бойынша дебиторлық берешектің шоғырлануы 33.916.954 мың теңге болды немесе қаржылық жал бойынша жиынтық дебиторлық берешектің 15,6% (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 31.627.075 мың теңге немесе қаржылық жал бойынша жиынтық дебиторлық берешектің 16,1%). 2016 жылдың 31 желтоқсанына бұл дебиторлық берешек бойынша 4.300.705 мың теңге (2015 жылдың 31 желтоқсанына: 4.021.956 мың теңге) мөлшерінде құнсыздану резерві құрылды.

10. Сатуға арналған активтер

2016 жылдың ішінде Компания баланстық құны 508.034 мың теңге болатын сатуға арналған активтерді қаржылық жалдауға арналған мүлік құрамына аударды.

11. Қаржылық жалға арналған мүлік

31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жалға арналған мүлікке келесі позициялар кіреді:

	2016 жыл	2015 жыл
Қаржылық жалға арналған құрал-жабдық	5.008.181	7.924.117
Меншікке айналған кепіл мүлкі	721.408	508.235
Басқа да материалдар	15.228	15.394
	5.744.817	8.447.746
Құнсыздану резервін шегере отырып (26-ескертпе)	(452.411)	(853.339)
Қаржылық жалға арналған мүлік	5.292.406	7.594.407

12. Негізгі құралдар

Төменде негізгі құралдардың баптары бойынша қозғалыс келтірілген:

	Жер	Үйлер мен ғимараттар	Көлік құралдары	Компьютерлер мен оргтехника	Басқасы	Жиыны
Бастапқы құн						
2014 жылдың 31 желтоқсанына	31.922	847.303	134.636	401.047	105.264	1.520.172
Түсімдер	-	-	25.710	73.098	5.235	104.043
Есептен шығару	-	-	(27.863)	(34.663)	(3.647)	(66.173)
Негізгі құралдардың құнсыздануынан болған шығын	-	-	(967)	-	-	(967)
2015 жылдың 31 желтоқсанына	31.922	847.303	131.516	439.482	106.852	1.557.075
Түсімдер	-	3.186	-	37.888	4.958	46.032
Есептен шығару	-	-	(2.338)	(25.710)	(8.465)	(36.513)
2016 жылдың 31 желтоқсанына	31.922	850.489	129.178	451.660	103.345	1.566.594
Жинақталған амортизация						
2014 жылдың 31 желтоқсанына	-	(158.023)	(52.442)	(157.117)	(69.968)	(437.550)
Есептелген амортизация	-	(23.553)	(14.657)	(55.374)	(7.648)	(101.232)
Есептен шығару	-	-	21.969	34.644	3.132	59.745
2015 жылдың 31 желтоқсанына	-	(181.576)	(45.130)	(177.847)	(74.484)	(479.037)
Есептелген амортизация	-	(23.578)	(14.792)	(66.607)	(7.637)	(112.614)
Есептен шығару	-	-	1.781	25.706	8.319	35.806
2016 жылдың 31 желтоқсанына	-	(205.154)	(58.141)	(218.748)	(73.802)	(555.845)
Қалдық құны						
2014 жылдың 31 желтоқсанына	31.922	689.280	82.194	243.930	35.296	1.082.622
2015 жылдың 31 желтоқсанына	31.922	665.727	86.386	261.635	32.368	1.078.038
2016 жылдың 31 желтоқсанына	31.922	645.335	71.037	232.912	29.543	1.010.749

(мың теңгемен)

13. Қосылған құн салығы мен өтелуге жататын басқа да салықтар

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қосылған құн салығы мен өтелуге жататын басқа салықтарға келесі позициялар кіреді:

	2016 жыл	2015 жыл
Өтелуге жататын қосылған құн салығы	1.859.679	1.553.585
Басқа салықтар	14.347	566
Қосылған құн салығы мен өтелуге жататын басқа да салықтар	1.874.026	1.554.151

14. Берілген аванстар

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша берілген аванстарға келесі позициялар кіреді:

	2016 жыл	2015 жыл
Ауыл шаруашылығы техникасы үшін берілген аванстар	179.190	1.291.287
Жабдық үшін берілген аванстар	10.770	4.100.451
Ірі қара мал үшін берілген аванстар	-	158.703
Берілген басқа да аванстар	123.931	617.243
	313.891	6.167.684
Құнсыздану резервін шегере отырып (26-ескертпе)	(29.147)	(171.238)
Берілген аванстар	284.744	5.996.446

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша аванстар кейіннен қаржылық жалдауға беруге арналған ауылшаруашылық техникасын, құрал-жабдықтарды және ірі қара малды жеткізу үшін алдын ала ақыны білдіреді.

15. Акционердің алдындағы берешек

	2016 жыл	2015 жыл
Акционерден алынған қарыздар	85.638.633	104.286.082
Акционердің алдындағы берешек	85.638.633	104.286.082

Инвестициялық қарыз

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Акционердің алдындағы берешекке № 35 Қарыз туралы үлгі келісім (бұдан әрі мәтін бойынша - «Келісім») бойынша берешек кіреді. Осы Келісімнің шарттарына сай Компанияға агроөнеркәсіптік секторда материалдық өндірісті құруға, кеңейтуге және түрлендіруге арналған іс-шаралар кешенін іске асыруға ұзақ мерзімді инвестициялық қарыз беріледі. Алынған қаражаттың шеңберінде Компания ұзақ мерзімді инвестициялық жобаларды қаржыландырады. Акционер ҚРҰБ арқылы облигациялық бағдарлама бойынша Ұлттық қордың қаражатынан қаржыландырылады. Келісім 2023 жылдың 30 желтоқсанына дейін қолданыста болады. 2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Келісім шеңберіндегі қаржыландыру жылдық 1,02% номиналды сыйақы мөлшерлемесімен 113.459.000 мың теңге болды. Алынған қарыздар бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме жылдық 6,0% құрайды. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы Келісім бойынша берешек 59.453.707 мың теңгені құрады (2015 жылғы 31 желтоқсан: 70.419.859 мың теңге).

2014 жылғы 24 маусымда Компания мен Акционердің арасында 7 (жеті) жыл мерзімге және жылдық 5,8% номиналды пайыздық мөлшерлемен 30.363.131 мың теңге сомасына № 63 Қарыз туралы үлгі келісім жасалды. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы Келісім бойынша берешек 12.149.796 мың теңгені құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 21.834.447 мың теңге).

2014 жылғы 23 қыркүйекте Компания мен Акционердің арасында 9 (тоғыз) жыл мерзімге және оның мемлекет тарапынан субсидиялауымен жылдық 10% пайыздық мөлшерлемен 14.272.998 мың теңгеге дейінгі сомаға қарыз алуға арналған № 113 Қарыз туралы негіздемелік келісім жасалды, оның жылдық 7%-ы мемлекет тарапынан субсидияланады және жылдық 3%-ын Компания төлейді. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы Келісім бойынша берешек 6.666.979 мың теңгені құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 6.862.841 мың теңге).

2014 жылғы 1 қазанда Компания мен Акционердің арасында 7 жыл мерзімге және жылдық 1,02% номиналды пайыздық мөлшерлемен 6.189.000 мың теңге сомасына № 118 Қарыз шарты жасалды, қарыз бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме жылдық 7,17% болды. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы шарт бойынша берешек қалдығын 4.425.369 мың теңгені құрады (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 5.168.935 мың теңге).

(мың теңгемен)

15. Акционердің алдындағы берешек (жалғасы)**Инвестициялық қарыз (жалғасы)**

2016 жылғы 12 мамырда Компания мен Акционердің арасында 7 жыл мерзімге және жылдық 1,02% номиналды пайыздық мөлшерлеменен 3.800.000 мың теңге сомасына № 64 Қарыз шарты жасалды, қарыз бойынша тиімді пайыздық мөлшерлеме жылдық 11,97% болды. 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша осы шарт бойынша берешек қалдығын 2.942.782 мың теңгені құрады (2015 жылғы 31 желтоқсан: нөл).

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компанияның Акционермен жасалған шарттары бойынша қаржылық ковенанттарды сақтау бойынша міндеттемелері болмады. Акционердің алдындағы берешек кепіл мүлкімен қамтамасыз етілмеген.

16. Несиелік ұйымдардың қаражаты

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанына несиелік ұйымдардағы қаражатқа келесі позициялар кіреді:

	<i>Валюта</i>	<i>Өтеу күні</i>	<i>Пайыздық мөлшерлеме, %</i>	<i>2016 жыл</i>	<i>2015 жыл</i>
Ислам Даму Банкі	АҚШ Доллары	2020 жылғы 21 қыркүйек	6,0%	7.101.016	8.747.570
Еуразиялық даму банкі	Теңге	2017 жылғы 7 және 14 шілде	15,0%	6.249.375	--
Societe Generale Bank	АҚШ Доллары	2020 жылғы 20 мамыр	6 ай ЛИБОР + 3,0%	5.863.642	7.689.484
«Ресей Жинақ банкі» ЕБ АҚ	Теңге	2021 жылғы 16 маусым	14,0%	4.036.736	--
Еуразиялық даму банкі	Теңге	2018 жылғы 19 наурыз			
		2018 жылғы 6 сәуір	14,0%	3.597.318	--
«Росэксимбанк» АҚ	Ресей рублі	2023 жылғы 20 желтоқсан	5,75%	3.223.608	--
BOT Lease Co. Ltd	Еуро	2021 жылғы 22 желтоқсан	4,0%	2.822.493	--
Deere Credit, Inc.	АҚШ Доллары	2019 жылғы 20 қараша	5,6%	2.231.294	3.035.521
Landesbank Berlin AG	Еуро	2019 жылғы 30 желтоқсан	6 ай ЕВРИБОР + 1,15%	1.465.250	2.062.249
«Газпромбанк» АҚ	АҚШ Доллары	2019 жылғы 30 сәуір	4,3%	863.359	1.239.740
«Россельхозбанк» АҚ	АҚШ Доллары	2019 жылғы 24 сәуір	4,9%	679.990	852.247
«Ресей Жинақ банкі» ЕБ АҚ	Ресей рублі	2021 жылғы 16 маусым	16,0%	553.603	--
«Россельхозбанк» АҚ	АҚШ Доллары	2018 жылғы 24 мамыр	4,9%	543.430	931.222
CNH International SA	АҚШ Доллары	2018 жылғы 2 маусым	6,0%	325.258	553.034
Deere Credit, Inc.	АҚШ Доллары	2018 жылғы 15 қараша	5,9%	--	3.475.933
Deere Credit, Inc.	АҚШ Доллары	2018 жылғы 15 наурыз	ЛИБОР+ 2,3%	--	1.656.906
Landesbank Berlin AG	Еуро	2016 жылғы 28 тамыз	6 ай ЕВРИБОР + 1,0% + Қаржыландыру спреді	--	180.396
Несиелік ұйымдардың қаражаты				39.556.372	30.424.302

(мың теңгемен)

16. Несиелік ұйымдардың қаражаты (жалғасы)**Шектейтін қаржы шарттары**

Несиелік ұйымдармен жасалған қарыз шарттарының талаптарына сәйкес Компания белгілі бір қаржы коэффициенттерін сақтауға міндетті. Атап айтқанда, Еуразиялық Даму Банкімен жасалған шарт бойынша Компания Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешені аясында ҚазАгроның еншілес ұйымдары үшін белгіленген пруденциалдық нормативтерді сақтауға міндетті. Societe Generale Bank-пен жасалған қарыз шарты бойынша Компания сыйақы бойынша операциялық пайда (ЕБИТ) мен шығыстар арасында белгілі бір ара қатынасты, сондай-ақ Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешені аясында өз қызметін жүзеге асыратын ҚазАгро еншілес ұйымдары үшін белгіленген пруденциалдық нормативтерді, сондай-ақ пайыздық шығыстар бойынша өтеу коэффициентін сақтауға міндетті.

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компания осы несиелік ұйымдарымен жасалған шарттар бойынша шектейтін қаржы шарттарын орындау талаптарын сақтайды.

Несиелік желілер

«Россельхозбанк» АҚ-мен 2014 жылғы 24 сәуірдегі Аккредитивті ашу туралы келісімнің шеңберінде Компания 3.681 мың АҚШ доллары (немесе 1.227.040 мың теңге) сомасында қаражатты игерді. 2016 жылғы 31 желтоқсанға осы Келісім бойынша берешектің қалдығын 2.027 мың АҚШ доллары немесе 679.990 мың теңге құрайды.

17. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша шығарылған борыштық бағалы қағаздарға келесі позициялар кіреді:

	Өтеу күні	Мөлшер-	Валюта	2016 жыл	2015 жыл
		леме, %			
Бірінші облигациялық бағдарламаның шегіндегі облигациялардың үшінші шығарылымы	2023 жылғы 16 қаңтар	8,0%	Теңге	16.802.814	16.716.868
Купондық облигациялардың алғашқы шығарылымы	2024 жылғы 12 маусым	8,5%	Теңге	3.944.692	3.942.566
Купондық облигациялардың екінші шығарылымы	2022 жылғы 12 маусым	8,5%	Теңге	17.985.346	17.964.960
Екінші облигациялық бағдарламаның шегіндегі облигациялардың екінші шығарылымы	2021 жылғы 14 қараша	15,0%	Теңге	8.108.287	-
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар				46.841.139	38.624.394

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компанияның шығарылған борыштық бағалы қағаздары теңгемен шығарылған облигациялармен білдірілген.

2016 жылғы қарашада Компания инвесторлардың кең тобы арасында ҚҚБ-нда 5 (бес) жыл мерзімге және жылдық 15% пайыздық мөлшерлемен жалпы номиналды құны 8.000.000 мың теңге болатын облигацияларды орналастырды.

18. Салық салу

Корпоративтік табыс салығы бойынша үнемділікке мыналар кіреді:

	2016 жыл	2015 жыл
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	-	-
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша (үнемділік)/шығыс – уақыт айырмаларының туындауы және азаюы	(327.373)	429.404
Мыналарды шегере отырып: капиталда танылған кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығын	(177.409)	(575.102)
Корпоративтік табыс салығы бойынша үнемділік	(504.782)	(145.698)

Капитал құрамында мойындалған кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы келесі тәсілмен бөлінген:

	2016 жыл	2015 жыл
Активтер бойынша	81.087	290.472
Міндеттемелер бойынша	(258.496)	(865.574)
Капиталда танылған корпоративтік табыс салығы	(177.409)	(575.102)

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның корпоративтік табыс салығы бойынша ағымдағы активтері 894.899 мың теңгені (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 626.732 мың теңгені) құрады.

(мың теңгемен)

18. Салық салу (жалғасы)

Қазақстандық заңды тұлғалар салық декларацияларын дербес беруге міндетті. Компанияға арналған корпоративтік табыс салығының мөлшерлемесі 2016 және 2015 жылдары 20,0%-ды құрады.

Корпоративтік табыс салығының тиімді мөлшерлемесі пайдаға салынатын салықтың ресми мөлшерлемелерінен ерекшеленеді. Төменде қаржылық есептілікте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша үнемділікпен ресми мөлшерлеме бойынша есептелген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстардың салыстырылуы келтірілген:

	<u>2016 жыл</u>	<u>2015 жыл</u>
Салық салғанға дейінгі пайда/(зиян)	2.723.847	(5.722.381)
Корпоративтік табыс салығының ресми мөлшерлемесі	20%	20%
Ресми мөлшерлеме бойынша корпоративтік табыс салығының теориялық шығыстары/(үнемділік)	544.769	(1.144.476)
Салық салынбайтын қаржылық жал бойынша дебиторлық берешектің пайыздық кірісі	(2.348.500)	(73.943)
Есептен шығарылмайтын шығыстар:		
- қаржылық жалдаудың дебиторлық берешегі мен клиенттерге берілген несиелердің құнсыздану резерві	1.227.003	962.341
- қаржылық жалдауға арналған мүліктің құнсыздану резерві	64.564	75.048
- негізгі қызметпен байланысты емес шығыстар	5.733	21.683
- салықтар бойынша айыппұлдар мен өсімпұлдар	1.649	13.649
Корпоративтік табыс салығы бойынша үнемділік	(504.782)	(145.698)

31 желтоқсанға кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер, сондай-ақ олардың тиісті жылдардағы қозғалысына келесі позициялар жатады:

	<u>Уақытша айырмалардың туындауы және азаюы</u>			<u>Уақытша айырмалардың туындауы және азаюы</u>			
	<u>2014 жыл</u>	<u>Пайда мен зияндар туралы есепте</u>	<u>Капиталда</u>	<u>2015 жыл</u>	<u>Пайда мен зияндар туралы есепте</u>	<u>Капиталда</u>	
Шегерілетін уақыт айырмаларының салық әсері							
Клиенттерге берілетін несиелер	908.185	(205.474)	290.472	993.183	(254.006)	81.087	820.264
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	64.859	(64.859)	-	-	-	-	-
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша резерв	44.241	3.409	-	47.650	1.956	-	49.606
Кепілдіктер	36.840	-	-	36.840	-	-	36.840
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	-	-	-	-	7.330	-	7.330
Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер	1.054.125	(266.924)	290.472	1.077.673	(244.720)	81.087	914.040
Салық салынатын уақыт айырмаларының салық әсері							
Туынды қаржы активтері	(93.767)	(253.146)	-	(346.913)	181.100	-	(165.813)
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	-	(76.684)	-	(76.684)	(353.166)	-	(429.850)
Несиелік ұйымдардағы қаражат	(34.400)	(21.153)	-	(55.553)	31.276	-	(24.277)
Акционердің алдындағы берешек	(2.927.880)	763.976	(865.574)	(3.029.478)	860.599	(258.496)	(2.427.375)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер	(29.322)	(371)	-	(29.693)	29.693	-	-
Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған міндеттемелер	(3.085.369)	412.622	(865.574)	(3.538.321)	749.502	(258.496)	(3.047.315)
Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған таза міндеттеме	(2.031.244)	145.698	(575.102)	(2.460.648)	504.782	(177.409)	(2.133.275)

Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер соның есебінен актив пайдаланылуы мүмкін келешек салық салынатын пайда қолжетімді болуы мүмкін көлемде мойындалады. Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған активтер тиісті салық жеңілдігі іске асырылады деген ықтималдылықтың болмауы көлемінде азаяды.

(мың теңгемен)

19. Алынған аванстар

2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2.502.225 мың теңге (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 4.760.927 мың теңге) мөлшерінде алынған аванстар клиенттер қарыз шарттарының немесе қаржылық жалдаудың талаптары бойынша сатып алған, бірақ жалға алушыға берілмеген, қаржылық жалға арналған мүлік үшін жасаған алдын ала төлемді білдіреді.

20. Басқа да активтер және басқа да міндеттемелер

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша басқа активтерге келесі позициялар кіреді:

	2016 жыл	2015 жыл
Дебиторлық берешек	942.276	645.017
Келешек кезеңдердің шығыстары	145.983	50.131
Басқа да активтер	85	547
	1.088.344	695.695
Құнсыздану резервін шегере отырып (26-ескертпе)	(604.083)	(514.876)
Басқа да активтер	484.261	180.819

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша басқа міндеттемелерге келесі позициялар кіреді:

	2016 жыл	2015 жыл
Өнім жеткізушілерге кредиторлық берешек	5.482.712	5.233.635
Болашақ кезеңдердің пайыздық кірістері	1.724.638	1.016.887
Қызметкерлерге берешек	294.027	270.531
Төленуге жататын корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	107.991	73.570
Басқа да ағымдағы міндеттемелер	188.865	184.211
Басқа да міндеттемелер	7.798.233	6.778.834

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша өнім жеткізушілердің кредиторлық берешегіне келесі үшін берешек кіреді:

	2016 жыл	2015 жыл
Ауыл шаруашылық техникасы	2.588.320	1.397.778
Жабдық	2.765.340	2.800.004
Ірі қара мал	-	2.508
Басқа да міндеттемелер	129.052	1.033.345
Өнім жеткізушілерге кредиторлық берешек	5.482.712	5.233.635

21. Шарттық және шартты міндеттемелер**Қызметгі жүргізу шарттары**

Қазақстанда экономикалық реформалар және нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымның дамуы жалғасуда. Қазақстандық экономиканың тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ Үкімет экономика, қаржы және ақша-несие саясаты саласында қолға алатын шаралардың тиімділігіне тәуелді болады.

2016 жылы қазақстандық экономика өзінің теріс әсерін шикі мұнайдың төмен бағасы мен теңгенің негізгі шетел валюталарына қатысты айырбастау бағамының волатильділігі жалғастырды. Теңгемен пайыздық мөлшерлемелер жоғары болып қалып отыр. Басқа факторлармен қатар аталған факторлардың жиынтығы капитал жеткіліктілігінің азаюына, капитал құнының өсуіне, инфляцияның артуына және экономикалық өсімге қатысты белгісіздікке әкеп соқтырды. Компанияның басшылығы ағымдағы жағдайларда Компанияның экономикалық тұрақтылығын қолдау бойынша лайықты шараларды қолға алып отыр деп санайды.

(мың теңгемен)

21. Шарттық және шартты міндеттемелер (жалғасы)**Сот істері**

Компания нарықта өзінің әдеттегі қызметін жүзеге асыруы барысында заңгерлік шағым-талаптардың көптеген түрлеріне тап болады. Басшылық сот істерінің (ондайлар болған жағдайда) нәтижесінде туындайтын міндеттемелердің түпкі көлемі Компанияның қаржылық жағдайына немесе оның одан кейінгі қызметіне айтарлықтай теріс әсерін тигізбейді деп пайымдап отыр.

Басшылықтың қандай да бір елеулі немесе шешілмей қалған сот істері жайында, сондай-ақ Компанияға қарсы берілуі мүмкін әлеуетті шағымдар туралы ақпараты жоқ.

Салық салу

Қазақстандық коммерциялық және атап айтқанда, салық заңнамасында түсінік берілуі өзгеріп отыруы мүмкін ережелер бар, жекелеген жағдайларда заңнамаға жанама түрдегі ретроспективті әрекеті бар өзгерістер енгізілуі мүмкін. Сонымен бірге, Компания басшылығының заңнама ережелерін түсінуі осы ережелерді салық органдарының түсінуінен ерекшеленуі мүмкін және нәтижесінде Компания жүргізген операцияларды салық органдары өзгеше бағалауы мүмкін және бұл қосымша салықтардың, айыппұлдар мен өсімпұлдардың есептелуіне әкеліп соқтыруы мүмкін. Компания басшылығы барлық қажетті салық аударымдары жасалды және тиісінше, есептілікте қандай да бір резервтер есептелген жоқ деп есептейді. Салық органдары соңғы 5 (бес) жыл үшін салық салу бойынша деректерді тексеруі мүмкін.

Несие сипатындағы міндеттемелер

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанына Компанияның несиелік сипаттағы шарттық және шартты міндеттемелеріне келесі позициялар кірді:

	<u>2016 жыл</u>	<u>2015 жыл</u>
Пайдаланылмаған несие желілері	3.605.734	5.750.161
Берілген кепілдіктер	2.342.807	2.827.399
Жиыны	5.948.541	8.577.560

2011 жылғы 16 маусымда Компания қарызды беру туралы келісім бойынша «Ауыл шаруашылығын қаржылай қолдау қоры» АҚ-ның ақшалай міндеттемелерін қамтамасыз ететін Ислам Даму Банкінің пайдасына 6.661.130 ислам динары сомасына қаржылық кепілдікті беру туралы шартты жасады. Бұл кепілдік ҚазАгроның қарсы кепілдігімен қамтамасыз етілген. 2016 жылғы 31 желтоқсанға «Ауыл шаруашылығын қаржылай қолдау қоры» АҚ-нан алынған қарыздың жалпы сомасы 7.029 мың АҚШ доллары немесе 2.342.807 мың теңге болды (2015 жылғы 31 желтоқсанға: 8.316 мың АҚШ доллары немесе 2.827.399 мың теңге).

22. Капитал

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компанияның 82.837.204 дана көлемінде жарияланған және төленген жай акциялары Компанияның жалғыз акционерімен бір жай акция үшін 1 мың теңге орналастыру бағасымен толығымен төленді.

Жалғыз Акционердің 2015 жылғы 30 сәуірдегі шешіміне сәйкес Компания 2014 жыл үшін 2.855.932 мың теңге немесе бір жай акция үшін 34,48 теңге мөлшерінде дивидендтерді жария етті. 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша дивидендтер толығымен төленді. 2016 жылы жай акциялар бойынша дивидендтер жарияланған жоқ және төленген жоқ.

Компанияның ережесіне сай резервтік капитал, келешек шығындарды және басқа да көзделмеген тәуекелдер мен міндеттемелерді қоса алғанда, жалпы тәуекелдер үшін қалыптасады. Резервтік капитал жалғыз Акционер шешімінің негізінде бөлінуі тиіс.

(мың теңгемен)

22. Капитал (жалғасы)

Төменде қосымша төленен капитал мен резервтердің баптары бойынша қозғалыс көрсетілген:

	Қосымша төленген капитал	Резервтік капитал	Шартты бөлу резерві
2014 жылдың 31 желтоқсанына	18.786.572	1.436.184	(7.885.776)
Бір жылғы шартты бөлу резерві	-	-	(1.452.361)
Шартты бөлу бойынша резервті мойындаудан болған салық әсері (18-ескертпе)	-	-	290.472
Акционерден әділ құны бойынша алынған қарыздарды бастапқы мойындаудан түскен кіріс	4.327.868	-	-
Акционерден әділ құны бойынша алынған қарыздарды бастапқы мойындаудан болған салық әсері (18-ескертпе)	(865.574)	-	-
2015 жылдың 31 желтоқсанына	22.248.866	1.436.184	(9.047.665)
Бір жылғы шартты бөлу резерві	-	-	(405.437)
Шартты бөлу бойынша резервті мойындаудан болған салық әсері (18-ескертпе)	-	-	81.087
Акционерден әділ құны бойынша алынған қарыздарды бастапқы мойындаудан түскен кіріс	1.292.483	-	-
Акционерден әділ құны бойынша алынған қарыздарды бастапқы мойындаудан болған салық әсері (18-ескертпе)	(258.496)	-	-
2016 жылдың 31 желтоқсанына	23.282.853	1.436.184	(9.372.015)

2016 жылдың 31 желтоқсанына ҚҚБ-ның әдістемесіне сай есептелген бір жай акцияның баланстық құны 1.196,94 теңгені (2015 жылғы 31 желтоқсан: 1.149,26 теңге) құрайды.

	2016 жыл	2015 жыл
Активтер	286.783.222	285.298.280
Материалдық емес активтерді шегере отырып	(216.334)	(227.695)
Міндеттемелерді шегере отырып	(187.415.397)	(189.868.721)
Таза активтер	99.151.491	95.201.864
31 желтоқсанға жай акциялардың саны, дана	82.837.204	82.837.204
Бір жай акцияның баланстық құны (теңгемен)	1.196,94	1.149,26

23. Басқа да кірістер

Басқа да кірістерге келесі позициялар кіреді:

	2016 жыл	2015 жыл
Қаржылық жалдың қайтарымды мөндері бойынша кіріс	451.571	595.603
Шығыстарды өтеуден түскен кіріс	148.118	114.367
Міндеттемелерді есептен шығарудан болған кіріс	80.654	122.692
Алынған айыппұлдар мен өсімпұлдар	30.469	56.312
Басқа	167.490	41.352
Басқа да кірістер	878.302	930.326

Компания айыппұлдар мен өсімпұлдарды өнім жеткізушілерден қаржылық жалдауға арналған құрал-жабдықтарды дер кезінде жеткізбегені үшін алды.

(мың теңгемен)

24. Қызметкерлер құрамының шығыстары және өзге операциялық шығыстар

Қызметкерлер құрамының шығыстарына және басқа да операциялық шығыстарға келесі позициялар кіреді:

	2016 жыл	2015 жыл
Қызметкерлер құрамының шығыстары	(2.167.267)	(2.146.064)
Әлеуметтік қамсыздандыру шығыстары	(213.063)	(209.170)
Қызметкерлер құрамының шығыстары	(2.380.330)	(2.355.234)
Жалдау	(116.015)	(117.791)
Кәсіби қызметтер	(113.213)	(88.539)
Жөндеу және қызмет көрсету	(78.387)	(81.218)
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	(75.406)	(140.323)
Жарнама және маркетинг	(67.038)	(69.293)
Іссапар шығыстары	(50.328)	(45.659)
Банк комиссиясы	(41.627)	(50.506)
Материалдар	(41.268)	(37.928)
Байланыс	(34.270)	(36.716)
Сақтандыру	(27.570)	(17.406)
Тренингтер	(14.210)	(5.242)
Сот шығыстары	(10.128)	(2.988)
Кеңсе тауарлары	(8.208)	(7.854)
Коммуналдық шығыстар	(5.732)	(4.929)
Демеушілік	(2.979)	(54.999)
Әлеуметтік бағдарлама бойынша шығыстар	(2.209)	(2.115)
Басқа	(43.882)	(47.791)
Басқа да операциялық шығыстар	(732.470)	(811.297)

25. Клиенттерге берілген несиелерді қайта құрылымдаудан болған таза зиян

Әдеттегі қызметтің барысында Компания несиелердің құнсыздануымен байланысты емес оқиғаларға орай мерзімін ұзарту және мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігін беру жолымен клиенттерге берілген несиелердің талаптарын қайта қарайды. Клиенттерге берілген несиелердің талаптарын қайта қарау салдарынан баланстық құнның өзгеру әсері пайданың немесе зиянның құрамында танылады. 2016 жылы несиелерді қайта құрылымдаудан болған таза зиян 669.237 мың теңге (2015 жылы: 647.866 мың теңге) болды.

26. Резервтерді құрудан және құнсыздануынан болған басқа да шығыстар

Төменде құнсыздану резервінің қозғалысы және басқа да резервтердің құрылуы көрсетілген:

	Қаржылық жалға арналған мүлік	Берілген аванстар	Өзге активтер	Негізгі құралдар	Жиыны
2014 жылдың 31 желтоқсанына	620.306	116.529	409.786	-	1.146.621
Бір жылғы аударым	374.276	54.709	110.588	967	540.540
Бір жылда есептен шығарылғаны	(141.243)	-	(5.498)	-	(146.741)
2015 жылдың 31 желтоқсанына	853.339	171.238	514.876	967	1.540.420
Бір жылғы аударым/(қайтару)	322.820	(141.910)	119.260	-	300.170
Бір жылда есептен шығарылғаны	(723.748)	(181)	(30.053)	(967)	(754.949)
2016 жылдың 31 желтоқсанына	452.411	29.147	604.083	-	1.085.641

Активтердің құнсыздану резервтері тиісті активтердің құнынан есептен шығарылады.

(мың теңгемен)

27. Тәуекелдерді басқару

Кіріспесі

Компания қызметіне тәуекелдер тән. Компания анықтау, бағалау және бақылаудың үздіксіз үрдісі барысында, сондай-ақ тәуекел шектерін және ішкі бақылаудың басқа шараларын белгілеу арқылы тәуекелдерді басқаруды жүзеге асырады. Тәуекелдерді басқару үрдісі Компанияның тұрақты тиімділігін ұстап тұру үшін шешуші маңызға ие және Компанияның әрбір жеке қызметкері міндеттеріне байланысты тәуекелдер үшін жауап береді. Компания өз кезегінде сауда операцияларына байланысты тәуекел және саудалық емес қызметке байланысты тәуекел деп бөлінетін несиелік тәуекелге, өтімділік тәуекеліне және нарықтық тәуекелге бейім. Компания, сондай-ақ операциялық тәуекелдерге де бейім.

Тәуекелдерді тәуелсіз бақылау үрдісі ортаны, технологияны өзгерту немесе саладағы өзгерістер сияқты қызмет жүргізу тәуекелдеріне жатпайды. Компания мұндай тәуекелдерді стратегиялық жоспарлау үрдісі барысында бақылайды.

Тәуекелдерді басқару құрылымы

Тәуекелдерді анықтау мен оларды бақылауға жалпы жауап беретін Директорлар кеңесі, алайда, тәуекелдерді басқару мен бақылауға жауапты жекелеген тәуелсіз органдар да бар.

Директорлар кеңесі

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқарудың жалпы амал-тәсілдеріне, тәуекелдерді басқарудың стратегиялар мен ұстанымдарын бекітуге жауап береді.

Басқарма

Басқарманың міндеті Компаниядағы тәуекелдерді басқару үрдісін бақылау болып табылады.

Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару бөлімшесі бақылаудың тәуелсіз үрдісін қамтамасыз ету үшін тәуекелдерді басқаруға байланысты процедураларды енгізу мен жүргізуге жауап береді.

Тәуекелдерді бақылау

Тәуекелдерді бақылау бөлімшесі Компанияның тәуекелдерді басқару ұстанымдарының, саясатының және тәуекел шектерінің сақталуын бақылауға жауап береді. Компанияның құрылымына тікелей Директорлар кеңесіне бағынышты болатын жекелеген бөлімше кіреді, әрі ол белгіленген шектермен салыстырғанда тәуекелге бейім бағыттардың мөлшерін бақылауды қоса алғанда, тәуекелдерді тәуелсіз бақылауға, сондай-ақ жаңа өнімдер мен құрылымданған мәмілелер тәуекелін бағалауға жауап береді. Бұл бөлімше, сондай-ақ тәуекелді бағалау және тәуекелдер туралы есептілік жүйесінде толық ақпарат жинауды қамтамасыз етеді. Сондай-ақ тәуекелдерді бақылау мақсатында Компания филиалдарында тәуекел-менеджерлері көзделген.

Компания қазынашылығы

Компания қазынашылығы Компанияның активтері мен міндеттемелерін, сондай-ақ жалпы қаржылық құрылымын басқару үшін жауап береді. Сондай-ақ Компанияның өтімділік тәуекелі мен қаржыландыру тәуекелі үшін негізгі жауапкершілік қазынашылық мойнында.

Ішкі аудит

Ішкі аудит қызметінің жұмысы Компанияның Директорлар кеңесіне процедуралардың жеткіліктігі, сол сияқты Компанияның осы процедураларды орындау ретінде жыл сайынғы аудитті жүргізуге негізделген тәуелсіз, объективті әрі әділ ақпаратты ұсыну болып табылады. Аудит қызметі басшылықпен жүргізілген тексерулердің нәтижелерін талқылайды және өзінің қорытындылары мен ұсыныстарын Директорлар кеңесіне тікелей береді.

(мың теңгемен)

27. Тәуекелді басқару (жалғасы)

Кіріспе (жалғасы)

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпарат беру жүйелері

Компания тәуекелдері күнделікті қызмет барысында орын алуы мүмкін күтілетін шығынды да, санақ модельдері негізінде неғұрлым үлкен нақты шығындардың бағасы болып табылатын болжанбаған шығындарды да бейнелейтін әдіс көмегімен бағаланады. Модельдерде бұрынғы тәжірибеден алынған және экономикалық жағдайлар ескеріле отырып түзетілген ықтималдылықтардың мәндері қолданылады. Компания, сондай-ақ ықтималдылығы төмен деп саналатын оқиғалар туындаған жағдайда орын алатын «ең жаман сценарийлердің» де моделін жасайды.

Тәуекелдерге мониторинг жүргізу және бақылау, негізінен Компания белгілеген шектерге негізделеді. Мұндай шектер қызмет жүргізу стратегиясы мен Компания қызмет ететін нарықтық жағдайларды, сондай-ақ Компания қабылдауға дайын тәуекел деңгейін білдіреді. Мұнымен қоса, Компания тәуекелдер мен операциялардың барлық түрлері бойынша жиынтық бағыттарға қатысты тәуекелдерді көтерудегі өзінің жалпы қабілетін бақылайды және бағалайды.

Қызметтің барлық түрлері бойынша алынған ақпарат тәуекелдерді сараптау, бақылау және ерте бастан анықтау мақсатында зерттеледі және өңделеді. Көрсетілген ақпарат Компанияның Директорлар кеңесіне, Басқармасына, Несие комитетіне, бөлімше басшыларына ұсынылады. Бұл ақпаратта несиелік тәуекелдің жиынтық мөлшерінің көрсеткіші, болжалды несиелік көрсеткіштер, белгіленген тәуекел шектерінің шектеулері, тәуекел ескерілген құн, өтімділік көрсеткіштері, пайыздық тәуекел көрсеткіштері, тәуекел деңгейіндегі өзгерістер беріледі.

Компанияның барлық деңгейлеріне Компанияның барлық бөлімшелерін жан-жақты, қажетті және өзекті ақпаратпен қамтамасыз ету үшін таратылатын тәуекелдер туралы түрлі есептер жасалады.

Белгіленген шектерді ұстап тұру талқыланатын, тәуекел ескерілген құн, инвестициялар, өтімділік, сондай-ақ тәуекел деңгейіндегі өзгерістер сарапталатын Басқарманың және Компанияның өзге де қызметкерлерінің жиналыстары тұрақты түрде өткізіледі.

Тәуекелді азайту

Компания тәуекелдерді басқару аясында пайыздық мөлшерлемелердегі, айырбастау бағамдарындағы өзгерістер, акциялар бағасының өзгеру тәуекелі, несиелік тәуекел салдарынан туындайтын бағыттарды, сондай-ақ болжалды мәмілелер бойынша бағыттарды басқару үшін туынды және басқа құралдарды қолданады.

Компания өзінің несиелік тәуекелін азайту үшін қамтамасыз етуді белсенді түрде қолданады (қосымша ақпарат төменде ашып көрсетілген).

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел – Компания клиенттерінің немесе қарсы агенттерінің шарттық міндеттемелерін орындамауы салдарынан шығынға ұшырау тәуекелі. Компания несиелік тәуекелді жекелеген қарсы агенттер, тәуекелдің географиялық немесе салалық шоғырлануы бойынша Компания қабылдауға дайын тәуекелдің шекті мөлшерін белгілеу арқылы, сондай-ақ тәуекелдің белгіленген шектерінің сақталуына мониторинг жүргізу көмегімен басқарады.

Компания қамтамасыз ету мөлшерін кезеңділікпен қайта қарауды қоса отырып, қарсы агенттердің несиелік қабілетіндегі мүмкін өзгерістерді ертерек анықтауды қамтамасыз ету үшін несиелік сапаны тексеру процедурасын әзірледі. Контрагенттер бойынша шектер әрбір контрагентке несиелік рейтинг беретін несиелік тәуекелді жіктеу жүйесін пайдалана отырып анықталды. Рейтингтер тұрақты түрде қайта қарастырылып отырады. Несиелік сапаны тексеру процедурасы Компанияға өзі бейім тәуекелдер бойынша әлеуетті шығындардың мөлшерін бағалау және қажетті шаралар қабылдау мүмкіндігін береді.

Туынды қаржы құралдары

Туынды қаржы құралдарымен байланысты несиелік тәуекел кез келген сәтте қаржылық жағдай туралы есепте мойындалған оң әділ құны бар туынды құралдармен шектелген.

(мың теңгемен)

27. Тәуекелді басқару (жалғасы)**Несиелік тәуекел (жалғасы)***Несиелік сипаттағы міндеттемелермен байланысты тәуекелдер*

Компания өз клиенттеріне кепілдіктерді алу мүмкіндігін береді, әрі солар бойынша Компанияның клиенттердің алдында төлемдерді жүргізу қажеттілігі туындауы мүмкін. Клиенттер аккредитивті ұсыну шарттарына сәйкес Компанияның мұндай төлемдерін өтейді. Компания көрсетілген шарттар бойынша несиелер бойынша тәуекелдерге ұқсас болатын және тәуекелдерді бақылау процедуралары мен саясаттарының көмегімен азаятын тәуекелдерді көтереді.

Өзара есептесу туралы бас келісімдерді және қамтамасыз етуді ұсыну туралы келісімдерді пайдаланудың салдарынан тәуекелдің азаюының ықпалын есепке алмастан, туынды құралдарды қоса алғанда, қаржылық жағдай туралы есеп баптарының баланстық құны мұндай баптар бойынша несиелік тәуекелдің ең көп мөлшерін барынша дәл етіп көрсетеді.

Әділ құнымен бейнеленген қаржы құралдары бойынша олардың баланстық құны құндағы өзгеріс нәтижесінде болашақта туындауы мүмкін тәуекелдің ең жоғарғы мөлшерін емес, несиелік тәуекелдің ағымдағы мөлшерін білдіреді.

Қаржы құралдарының әрбір класы бойынша несиелік тәуекелдің ең жоғарғы мөлшері туралы толығырақ ақпарат жеке ескертпелерде берілді. Қамтамасыз етудің және тәуекелді азайтудың өзге де әдістерінің әсері 8-ескертпеде көрсетілген.

Қаржы активтерінің кластары бойынша несиелік сапа

Компания қаржы активтерінің несиелік сапасын ішкі рейтинг беру жүйесінің көмегімен басқарады. Төмендегі кестеде Банктің несиелік рейтингтер жүйесінің негізінде несиелерге байланысты баланс баптары бойынша активтердің кластары бөлігіндегі несие сапасының сараптамасы берілді. Қаржылық жағдайы дұрыс және борышқа жақсы қызмет көрсететін қарыз алушылар стандартты рейтингісі бар несиелерге қосылды. Стандартты рейтингтен төмен рейтинг стандартты рейтингпен салыстырғанда төмен несие сапасын және ұжымдық негізде бағаланған несиелерді білдіреді.

	<i>Мерзімі өтпеген және жеке құнсызданбаған</i>		<i>Мерзімі өткен, бірақ жеке құнсызданбаған</i>	<i>Дербес құнсызданған</i>	<i>Жиыны</i>
	<i>Стандартты рейтинг</i>	<i>Суб-стандартты рейтинг</i>			
2016 жылдың 31 желтоқсанына					
Ақша қаражаты мен оның баламалары	22.989.891	-	-	-	22.989.891
Несиелік ұйымдардағы қаражат	662.881	-	-	-	662.881
Туынды қаржы активтері	829.066	-	-	-	829.066
Клиенттерге берілетін несиелер	4.367.374	22.438.532	20.207.074	16.698.431	63.711.411
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	7.849.251	166.318.432	7.165.107	35.845.856	217.178.646
Жиыны	36.698.463	188.756.964	27.372.181	52.544.287	305.371.895

	<i>Мерзімі өтпеген және жеке құнсызданбаған</i>		<i>Мерзімі өткен, бірақ жеке құнсызданбаған</i>	<i>Дербес құнсызданған</i>	<i>Жиыны</i>
	<i>Стандартты рейтинг</i>	<i>Суб-стандартты рейтинг</i>			
2015 жылдың 31 желтоқсанына					
Ақша қаражаты мен оның баламалары	23.874.332	-	-	-	23.874.332
Несиелік ұйымдардағы қаражат	2.549.777	-	-	-	2.549.777
Туынды қаржы активтері	1.000.497	-	-	734.070	1.734.567
Клиенттерге берілетін несиелер	9.162.110	29.458.128	14.582.395	12.131.796	65.334.429
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	9.081.318	142.119.747	10.437.429	34.858.743	196.497.237
Жиыны	45.668.034	171.577.875	25.019.824	47.724.609	289.990.342

Өз саясатына сәйкес, Компания несиелік портфельдің аясында дәл әрі ретті рейтингтер беруді жүзеге асыруы тиіс. Бұл қолданыстағы тәуекелдерді шоғырландыра басқару мүмкіндігін қамтамасыз етеді, сондай-ақ несиелік тәуекел мөлшерін алуан қызмет түрлері, географиялық өңірлер мен өнімдер бойынша салыстыруға мүмкіндік береді.

(мың теңгемен)

27. Тәуекелді басқару (жалғасы)**Несиелік тәуекел (жалғасы)***Жиынтық негізде бааланатын резервтер (жалғасы)*

Төменде Компанияның географиялық белгісі бойынша қаржы активтері мен міндеттемелердің шоғырлануы көрсетілген:

	2016 жыл				2015 жыл			
	Қазақстан	ЭЫДҰ	ТМД	Жиыны	Қазақстан	ЭЫДҰ	ТМД	Жиыны
Активтер								
Ақша қаражаты мен оның баламалары	22.989.891	-	-	22.989.891	23.874.332	-	-	23.874.332
Несиелік ұйымдардағы қаражат	662.881	-	-	662.881	2.549.777	-	-	2.549.777
Туынды қаржы активтері	829.066	-	-	829.066	1.734.567	-	-	1.734.567
Клиенттерге берілетін несиелер	54.841.601	-	-	54.841.601	59.739.798	-	-	59.739.798
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	197.402.364	-	-	197.402.364	179.633.484	-	-	179.633.484
Басқа да қаржы активтері	338.193	-	-	338.193	130.141	-	-	130.141
	277.063.996	-	-	277.063.996	267.662.099	-	-	267.662.099
Міндеттемелер								
Акционердің алдындағы берешек	85.638.633	-	-	85.638.633	104.286.082	-	-	104.286.082
Несиелік ұйымдардың қаражаты	4.590.339	29.655.646	5.310.387	39.556.372	-	27.401.093	3.023.209	30.424.302
Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар	46.841.139	-	-	46.841.139	38.624.394	-	-	38.624.394
Басқа да қаржылық міндеттемелер	1.807.414	2.613.751	1.061.547	5.482.712	392.374	3.744.454	1.096.807	5.233.635
	138.877.525	32.269.397	6.371.934	177.518.856	143.302.850	31.145.547	4.120.016	178.568.413
Активтер мен міндеттемелер бойынша нетто-позиция	138.186.471	(32.269.397)	(6.371.934)	99.545.140	124.359.249	(31.145.547)	(4.120.016)	89.093.686

Өтімділік тәуекелі және қаржыландыру көздерін басқару

Өтімділік тәуекелі – Компанияның төлемдер бойынша өз міндеттемелерін әдеттегі немесе төтенше жағдайларда өтеу мерзімі келген кезде орындай алмау тәуекелі. Осы тәуекелді шектеу мақсатында басшылық түрлі қаржыландыру көздерінің қолжетімділігін қамтамасыз етті. Басшылық сондай-ақ өтімділікті ескере отырып, активтерді басқаруды және болашақ ақша ағымдары мен өтімділікке күнделікті мониторинг жүргізуді жүзеге асырады. Бұл үрдіске күтілетін ақша ағымдарын бағалау және қажет болған жағдайда, қосымша қаржыландыруды алу үшін пайдаланылуы мүмкін жоғары сапалы қамтамасыз етудің болуы кіреді.

Өтеуге дейін қалған мерзімдер бойынша қаржылық міндеттемелер сараптамасы

Төмендегі кестеде 31 желтоқсандағы жағдаймен өтеу бойынша шарттық дисконтталмаған міндеттемелер негізінде өтеуге дейін қалған мерзімдер бөлігіндегі Компанияның қаржылық міндеттемелері берілді. Алғашқы талап бойынша өтелуі тиіс міндеттемелер өтем туралы талап ең ерте мүмкін мерзімде мәлімделсе деп қарастырылады. Дегенмен Компания көптеген кредиторлар ол тиісті төлемді жасауға міндетті болатын ең ерте күнге өтеуді талап етпейді деп күтіп отыр.

2016 жылдың 31 желтоқсанына	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жиыны
Акционердің алдындағы берешек	6.000.981	15.219.399	76.681.058	7.421.201	105.322.639
Несиелік ұйымдардың қаражаты	1.748.536	13.555.468	26.787.240	-	42.091.244
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	678.500	3.743.400	44.934.925	22.094.625	71.451.450
Дисконтталмаған қаржылық міндеттемелердің жиыны	8.428.017	32.518.267	148.403.223	29.515.826	218.865.333

2015 жылғы 31 желтоқсанға	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жиыны
Акционердің алдындағы берешек	6.453.293	16.704.839	78.244.721	24.464.807	125.867.660
Несиелік ұйымдардың қаражаты	1.569.261	7.815.783	24.722.984	-	34.108.028
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	678.500	2.543.400	12.887.600	45.763.850	61.873.350
Дисконтталмаған қаржылық міндеттемелердің жиыны	8.701.054	27.064.022	115.855.305	70.228.657	221.849.038

(мың теңгемен)

27. Тәуекелді басқару (жалғасы)**Өтімділік тәуекелі және қаржыландыру көздерін басқару (жалғасы)***Өтеуге дейін қалған мерзімдер бойынша қаржылық міндеттемелер сараптамасы (жалғасы)*

Кестеде Компанияның шартты әрі шарттық міндеттемелердің шарттық қолданылу мерзімдері көрсетілген. Несиелерді беру бойынша барлық орындалмаған міндеттемелер клиент орындалуын талап етуі мүмкін ең ерте күні бар уақыт кезеңіне қосылады. Қаржылық кепілдік шарттары болған жағдайда кепілдіктің ең үлкен сомасы осы кепілдік талап етілуі мүмкін ең ерте кезеңге жатады (21-ескертпе).

	3 айдан кем	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан артық	Жиыны
2016 жыл	910.955	2.241.279	2.603.767	192.540	5.948.541
2015 жыл	757.548	5.200.588	2.362.388	257.036	8.577.560

Компания қолданылу мерзімінің аяқталуына дейін шартты немесе шарттық міндеттемелердің барлығын емес орындау талап етіледі деп күтуде.

Компанияның өз міндеттемелерін орындау қабілеті белгілі бір уақыт кезеңінің ішінде активтердің баламалы сомасын өткізу қабілетіне байланысты болады.

Компания Акционерден едәуір қаражатты алды. Басшылық көз жетерлік келешекте Компанияның қаржыландыру көлемдері бұрынғы деңгейде қалады және мұндай қаражатты беру қажеттілігі туындаған жағдайда Компания алдын ала хабарламаны алып, қажетті төлемдерді жасау үшін өзінің өтімді активтерін өткізе алады.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – қаржы құралдары бойынша болашақ ақша ағымдарының әділ құны пайыздық мөлшерлемелер, валюта бағамдары және үлескерлік құралдар бағасы сияқты нарықтық өлшемдердің өзгеруі салдарынан ауытқитын тәуекелдер. Саудалық емес портфель бойынша нарықтық тәуекел сезімталдық сараптамасы негізінде басқарылады және бақыланады. Валюталық позицияларды қоспағанда, Компанияның нарықтық тәуекелінің едәуір шоғырлануы жоқ.

Нарықтық тәуекел – саудалық емес портфель*Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі*

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі пайыздық мөлшерлемедегі өзгерістердің болашақ ақша ағымдарына немесе қаржы құралдарының әділ құнына әсер ету мүмкіндігі салдарынан туындайды. Келесі кестеде пайыздық мөлшерлемелердегі мүмкін өзгерістерге Компанияның пайда мен зияндар туралы есебінің сезімталдығы берілді, мұндайда барлық басқа айнымалылар тұрақты көлемде қабылданған.

Пайда мен зияндар туралы есептің сезімталдығы 31 желтоқсанда қолданыстағы қалқымалы пайыздық мөлшерлемесі бар саудалық емес қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелердің негізінде есептелген бір жылғы таза пайыздық кіріске пайыздық мөлшерлемелердегі болжамды өзгерістердің әсерін білдіреді.

Валюта	Базистік тармақтардағы көбею 2016 жыл	Таза пайыздық кірістің сезімталдығы 2016 жыл	Капиталдың сезімталдығы 2016 жыл
Еуро	100	(15.416)	(15.416)
АҚШ Доллары	100	(64.119)	(64.119)

Валюта	Базистік тармақтардағы көбею 2015 жыл	Таза пайыздық кірістің сезімталдығы 2015 жыл	Капиталдың сезімталдығы 2015 жыл
Еуро	100	(70.097)	(70.097)
АҚШ Доллары	100	(15.379)	(15.379)

(мың теңгемен)

27. Тәуекелді басқару (жалғасы)**Валюталық тәуекел**

Валюталық тәуекел – қаржы құралының құны валюта бағамдарының өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Басқарма ҚРҰБ ұсынымдарына сүйене отырып, шетел валютасындағы позициялар бойынша лимиттерді белгіледі. Позициялар күнделікті қадағаланып отырады.

Келесі кестеде Компанияның 31 желтоқсанға саудалық емес монетарлық активтер мен міндеттемелер бойынша, сондай-ақ болжамды ақша ағындары бойынша едәуір позициялары бар валюталар көрсетілген. Жасалған талдау пайда мен зияндар туралы есепке Қазақстандық теңгеге қатысты валюта бағамдарындағы ықтимал өзгерістің әсері есебінен тұрады (саудаланбайтын монетарлық активтер мен міндеттемелердің болуы салдарынан олардың әділ құны валюта бағамының өзгеруіне сезімтал келеді). Капиталға әсер пайда мен зияндар туралы есеп әсерінен ерекшеленбейді. Барлық басқа параметрлер тұрақты өлшемдермен қабылданған. Кестедегі теріс сомалар пайда мен зияндар туралы есепте немесе капиталда ықтимал таза азаюды көрсетеді, ал оң сомалар әлеуетті таза ұлғаюды көрсетеді.

Валюта	Валюта бағамындағы өзгеріс, % 2016 жыл	Салық салынғанға дейін табысқа әсері 2016 жыл	Валюта бағамындағы өзгеріс, % 2015 жыл	Салық салынғанға дейін табысқа әсері 2015 жыл
АҚШ Доллары	-13%	914.056	-60%	(13.142.654)
АҚШ Доллары	13%	(914.056)	20%	4.380.885
Еуро	-15%	576.706	-60%	6.440
Еуро	15%	(576.706)	20%	(2.147)
Ресей рублі	-23%	993.514	-40%	(17.452)
Ресей рублі	19%	(820.729)	29%	12.652

Мерзімнен бұрын өтеу тәуекелі

Мерзімінен бұрын өтеу тәуекелі – Компанияның клиенттері мен қарсы агенттерінің міндеттемелерді болжанғаннан ерте немесе кеш өтеуді талап етуі немесе өтеуі салдарынан қаржылық шығынға ұшырауы, мысалы, пайыздық мөлшерлемелер төмендеген жағдайдағы тіркелген мөлшерлеменен берілген ипотекалық несиелер.

Егер 2016 жылдың басында несие портфелінің 10% мерзімінен бұрын өтелетін болса, басқа параметрлер тұрақты өлшемдер ретінде қабылданса, салық салынғанға дейінгі пайда 350.510 мың теңгеге ұлғаяр еді (2015 жылдың басында: 223.937 мың теңгеге ұлғаяр еді).

Егер 2016 жылдың басында үлестік құралдардың 10% мерзімінен бұрын өтелетін болса, басқа параметрлер тұрақты өлшемдер ретінде қабылданса, салық салынғанға дейінгі пайда 1.043.939 мың теңгеге азаяр еді (2015 жылдың басында: 260.002 мың теңгеге азаяр еді).

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел – жүйенің істен шығуы, қызметкерлердің қателіктері, алаяқтық немесе сыртқы оқиғалар салдарынан туындайтын тәуекел. Бақылау жүйесі қызметін тоқтатқан кезде, операциялық тәуекелдер беделге зиян келтіруі, құқықтық салдарының болуы немесе қаржылық шығындарға әкеліп соқтыруы мүмкін. Компания барлық операциялық тәуекелдер жойылды деген болжам жасай алмайды, бірақ бақылау жүйесінің көмегімен және әлеуетті тәуекелдерді қадағалау мен тиісті реакциялар арқылы Компания мұндай тәуекелдерді басқара алады. Бақылау жүйесі міндеттерді, кіру құқығын тиімді бөлуді, бекіту және салыстыру процедураларын, қызметкерлерді оқытуды, сондай-ақ ішкі аудитті қоса алғанда бағалау процедураларын қарастырады.

28. Қаржы құралдарының әділ құны

Компания қаржы құралдарының әділ құны туралы ақпаратты анықтау және жариялау үшін бағалау әдістерінің мынадай иерархиялық құрылымын пайдаланады:

- 1-деңгей: сәйкес активтер немесе міндеттемелер бойынша белсенді нарықтардағы баға белгілеулер (түзетілмеген).
- 2-деңгей: бүкіл бастапқы дерек нарықта байқалатын ақпаратқа тікелей немесе жанама негізделетін есептілікте бейнеленетін әділ құн сомасына елеулі әсер ететін бағалау моделі.
- 3-деңгей: нарықта байқалатын ақпаратқа негізделмейтін есептілікте бейнеленетін әділ құн сомасына елеулі әсер ететін бүкіл бастапқы деректі пайдаланатын бағалау моделі.

(мың теңгемен)

28. Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)

Келесі кестеде 2016 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн көздері иерархиясының деңгейлері бөлігіндегі әділ құны бойынша қаржылық есептілікте берілген қаржы құралдарының сараптамасы берілді:

	Пайдалана отырып әділ құнды бағалау			Жиыны
	Белсенді нарықтардағы баға белгілеулер (1-деңгей)	Елеулі бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)	
2016 жылдың 31 желтоқсанына				
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері				
Туынды қаржы активтері	-	829.066	-	829.066
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жиыны	-	829.066	-	829.066
Әділ құны ашылып көрсетілетін активтер				
Ақша қаражаты мен оның баламалары	22.989.891	-	-	22.989.891
Несиелік ұйымдардағы қаражат	-	662.881	-	662.881
Клиенттерге берілетін несиелер	-	-	47.425.415	47.425.415
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	-	-	198.263.817	198.263.817
Басқа да қаржы активтері	-	-	338.193	338.193
Әділ құны ашылып көрсетілетін қаржы активтерінің жиыны	22.989.891	662.881	246.027.425	269.680.197
Әділ құны ашылып көрсетілетін қаржылық міндеттемелер				
Акционердің алдындағы берешек	-	81.528.905	-	81.528.905
Несиелік ұйымдардың қаражаты	-	35.805.084	-	35.805.084
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	45.675.214	-	-	45.675.214
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	5.482.712	5.482.712
Әділ құны ашылып көрсетілетін қаржылық міндеттемелердің жиыны	45.675.214	117.333.989	5.482.712	168.491.915

Келесі кестеде 2015 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша әділ құн көздері иерархиясының деңгейлері бөлігіндегі әділ құны бойынша қаржылық есептілікте берілген қаржы құралдарының сараптамасы берілді:

	Пайдалана отырып әділ құнды бағалау			Жиыны
	Белсенді нарықтардағы баға белгілеулер (1-деңгей)	Елеулі бақыланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)	
2015 жылдың 31 желтоқсанына				
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері				
Туынды қаржы активтері	-	1.734.567	-	1.734.567
Әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің жиыны	-	1.734.567	-	1.734.567
Әділ құны ашылып көрсетілетін активтер				
Ақша қаражаты мен оның баламалары	23.874.332	-	-	23.874.332
Несиелік ұйымдардағы қаражат	-	2.549.777	-	2.549.777
Клиенттерге берілетін несиелер	-	-	54.472.255	54.472.255
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	-	-	170.528.033	170.528.033
Басқа да қаржы активтері	-	-	130.141	130.141
Әділ құны ашылып көрсетілетін қаржы активтерінің жиыны	23.874.332	2.549.777	225.130.429	251.554.538
Әділ құны ашылып көрсетілетін қаржылық міндеттемелер				
Акционердің алдындағы берешек	-	94.626.632	-	94.626.632
Несиелік ұйымдардың қаражаты	-	28.136.223	-	28.136.223
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	36.570.500	-	-	36.570.500
Басқа да қаржылық міндеттемелер	-	-	5.233.635	5.233.635
Әділ құны ашылып көрсетілетін қаржылық міндеттемелердің жиыны	36.570.500	122.762.855	5.233.635	164.566.990

(мың теңгемен)

28. Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)**Тіркелген сыйақы және қалқымалы мөлшерлемесі бар қаржы құралдары (жалғасы)**

Әділ құны қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін міндеттемелер бойынша, келешек ақша ағындары ұқсас өтеу мерзімдерімен қаржы құралдарының орташа нарықтық мөлшерлемесі бойынша дисконтталады.

- Акционердің алдындағы берешек ұқсас өтеу мерзімімен Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі облигацияларының орташа мөлшерлемесі бойынша дисконтталады;
- Несиелік ұйымдардың қаражаты Bloomberg-те орналастырылған деректердің негізінде қаржы ұйымдарының орташа нарықтық мөлшерлемесі бойынша дисконтталады.

Келешек ақша ағындарына негізгі борышты және шартта көзделген пайыздық мөлшерлеме бойынша есептелген пайыздарды негізгі борыштың сомасына өтеу кіреді.

29. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімін сараптау

Төмендегі кестеде күтілетін өтеу мерзіміне қатысты активтер мен міндеттемелер берілді. Компанияның дисконтталмаған шарттық міндеттемелері туралы ақпарат «Тәуекелдерді басқару» 27-ескертпесінде ашылған.

	2016 жыл			2015 жыл		
	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны
Активтер						
Ақша қаражаты мен оның баламалары	22.989.891	-	22.989.891	23.874.332	-	23.874.332
Несиелік ұйымдардағы қаражат	662.881	-	662.881	2.549.777	-	2.549.777
Туынды қаржы активтері	829.066	-	829.066	1.608.230	-	1.734.567
Клиенттерге берілетін несиелер	26.185.392	28.656.209	54.841.601	23.256.088	126.337	1.734.567
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	54.485.653	142.916.711	197.402.364	47.394.307	36.483.710	59.739.798
Сатуға арналған активтер	-	-	-	47.394.307	132.239.177	179.633.484
Қаржылық жалға арналған мүлік	5.292.406	-	5.292.406	508.034	-	508.034
Корпоративтік табыс салығы бойынша ағымдағы активтер	894.899	-	894.899	7.594.407	-	7.594.407
Негізгі құралдар	-	1.010.749	1.010.749	626.732	-	626.732
Материалдық емес активтер	-	216.334	216.334	-	1.078.038	1.078.038
Қосылған құн салығы мен өтелуге жататын басқа да салықтар	1.874.026	-	1.874.026	-	227.695	227.695
Берілген аванстар	120.564	164.180	284.744	1.554.151	-	1.554.151
Басқа да активтер	484.261	-	484.261	-	5.996.446	5.996.446
Жиыны	113.819.039	172.964.183	286.783.222	109.146.877	176.151.403	285.298.280
Міндеттемелер						
Акционердің алдындағы берешек	24.839.930	60.798.703	85.638.633	21.789.323	82.496.759	104.286.082
Несиелік ұйымдардың қаражаты	13.526.255	26.030.117	39.556.372	6.923.504	23.500.798	30.424.302
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	877.050	45.964.089	46.841.139	720.384	37.904.010	38.624.394
Корпоративтік табыс салығы бойынша кейінге қалдырылған міндеттемелер	-	2.133.275	2.133.275	-	2.460.648	2.460.648
Алынған аванстар	2.502.225	-	2.502.225	4.760.927	-	4.760.927
Қосылған құн салығына мерзімі ұзартылған салық	467.588	2.477.932	2.945.520	367.518	2.166.016	2.533.534
Басқа да міндеттемелер	7.614.038	184.195	7.798.233	6.594.639	184.195	6.778.834
Жиыны	49.827.086	137.588.311	187.415.397	41.156.295	148.712.426	189.868.721
Таза позиция	63.991.953	35.375.872	99.367.825	67.990.582	27.438.977	95.429.559

(мың теңгемен)

30. Байланысты тараптармен операциялар

24 ХҚЕС (IAS) «Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу» сәйкес, тараптардың бірінің екіншінің қаржылық және операциялық шешімдеріне елеулі әсер ету немесе бақылау мүмкіндігі бар тараптар байланысты деп саналады. Тараптардың байланыстылығы туралы мәселені шешу кезінде олардың заңды нысаны ғана емес, тараптардың өзара қарым-қатынастарының мазмұны да ескеріледі.

Байланысты тараптар байланысты емес тараптар арасында жүргізілмейтін мәмілелер жасауы мүмкін. Мұндай мәмілелердің бағалары мен талаптары байланыспаған тараптардың арасындағы мәмілелердің бағалары мен талаптарынан ерекшеленуі мүмкін.

Мемлекетпен байланысты кәсіпорындармен операциялар (акционермен операциялардан басқа)

Қазақстан Республикасы, Қаржы министрлігінің аясында Мемлекеттік мүлікті басқару жөніндегі мемлекеттік комитет арқылы Компанияның қызметін бақылап, оған айтарлықтай ықпал етеді.

Қазақстан Республикасы мемлекеттік агенттіктер мен басқа да ұйымдар арқылы тікелей немесе жанама түрде кәсіпорындардың едәуір санына (бірілесіп «мемлекетпен байланысты кәсіпорындар» деп аталады) айтарлықтай ықпал етеді. Компания мұндай кәсіпорындармен несиелерді тарту және ақша қаражатын орналастыру сияқты банк операцияларын жасайды.

Мемлекетпен байланысты емес кәсіпорындармен операциялар, оның ішінде акционермен операциялар

Байланысты тараптармен операциялар көлемі, жыл соңындағы сальдо, сондай-ақ бір жылғы шығыстар мен кірістердің тиісті сомалары төменде көрсетілген:

	2016 жыл			2015 жыл		
	Бас компания	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар	Бас компания	Жалпы бақылау астындағы компаниялар	Өзге де байланысты тараптар
1 қаңтарға берілген несиелер	-	-	-	-	-	-
Берілген несиелер	-	-	-	-	-	-
Өтелген несиелер	-	-	-	-	-	-
31 желтоқсанға берілген несиелер	-	-	-	-	-	-
1 қаңтарға қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	-	682.976	-	-	466.063	-
Жыл ішінде берілгені	-	-	-	-	-	-
Жыл ішінде өтелгені	-	-	-	-	363.651	-
31 желтоқсанға қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешек	-	(258.222)	-	-	(146.738)	-
31 желтоқсанға қаржылық жал бойынша есептелген пайыздық кірістер	-	424.754	-	-	682.976	-
31 желтоқсанға құнсыздану резервін шегере отырып	-	-	-	-	-	-
Құнсыздану резервін шегере отырып 31 желтоқсанға қаржылық жал бойынша дебиторлық берешек	-	7.278	-	-	45.072	-
1 қаңтарда алынған несиелер	-	(22.163)	-	-	(27.800)	-
Алынған несиелер	-	-	-	-	-	-
Өтелген несиелер	-	-	-	-	-	-
31 желтоқсанда алынған несиелер	-	409.869	-	-	700.248	-
31 желтоқсанға несиелер бойынша есептелген пайыздық шығыстар	103.432.078	-	-	97.164.180	-	-
1 қаңтарға төленуге жататын дивидендтер	5.504.093	-	-	24.375.431	-	-
Жыл ішінде жарияланған дивидендтер	(23.996.690)	-	-	(18.107.533)	-	-
Жыл ішінде төленген дивидендтер	84.939.481	-	-	103.432.078	-	-
31 желтоқсанға төленуге жататын дивидендтер	-	-	-	-	-	-
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(699.152)	-	-	(854.004)	-	-
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің пайыздық кірістері	-	-	-	-	-	-
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешектің құнсыздану резерві	-	-	-	2.855.932	-	-
Пайыздық шығыс	-	-	-	(2.855.932)	-	-
Басқа да шығыс	-	-	-	-	-	-
Қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің пайыздық кірістері	35.686.800	-	-	35.595.477	-	-
Қаржылық жал бойынша дебиторлық берешектің құнсыздану резерві	-	49.541	-	-	57.248	-
Пайыздық шығыс	-	5.637	-	-	128.342	-
Басқа да шығыс	(6.356.922)	-	-	(6.298.616)	-	-
	-	(4.173)	-	-	(5.697)	-

(мың теңгемен)

30. Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)

Мемлекетпен байланысты емес кәсіпорындармен операциялар, оның ішінде акционермен операциялар (жалғасы)

Басқа байланысты тараптарға берілген қарыздар мен қаржылық жалдау бойынша дебиторлық берешектің пайыздық мөлшерлемелердің мөлшері 4,0% дан 13,4% ға дейін құрайды, несиелеу мерзімі 4 жылдан 7 жылға дейін құрайды.

2016 және 2015 жылдары 5 (бес) адамнан тұратын негізгі басқарушы қызметкер құрамына төленген сыйақыға келесі позициялар кіреді:

	2016 жыл	2015 жыл
Жалақы және басқа да қысқа мерзімді төлемдер	57.863	58.631
Салықтар мен әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	5.740	5.897
Негізгі басқарушы қызметкерлер құрамына төленген сыйақының жиыны	63.603	64.528

31. Капитал жеткіліктігі

Компания қызметіне тән тәуекелдерден қорғану мақсатында капиталдың жеткіліктілік деңгейін белсенді басқаруды жүзеге асырады. Компания капиталының жеткіліктілігі өзге әдістермен қатар Компания қызметін қадағалауды жүзеге асыру кезінде ҚРҰБ мен 1988 жылғы Базель келісімімен белгілеген коэффициенттерді қолдана отырып бақыланады.

2016 және 2015 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Компания капиталға қатысты Заңнамада белгіленген барлық сыртқы талаптарды толық сақтады.

Компания үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты Компанияның капиталға қатысты сыртқы талаптарды сақтауынан және жоғары несиелік рейтинг пен қызметті жүзеге асыру мен акционерлік құнды максималдандыруға қажет капитал жеткіліктілігінің нормативтерін ұстап тұруды қамтамасыз етуден тұрады.

ҚРҰБ белгілеген капитал жеткіліктілігінің коэффициенті

ҚРҰБ банк қызметінің жекелеген түрлерімен айналысатын компаниялардан 6,0% мөлшерінде 1-деңгейдегі капиталдың жеткіліктілік коэффициентін және активтердің 6,0% мөлшерінде 2-деңгейдегі капиталдың жеткіліктілік коэффициентін қолдауын және капиталдың жалпы жеткіліктілік коэффициентін тәуекелді ескере отырып алынған активтердің 12,0% мөлшерінде қолдауды талап етеді. 31 желтоқсанға осы негізде Компания капиталының жеткіліктілік коэффициенті былайша болды:

	2016 жыл	2015 жыл
Бірінші деңгейдегі капитал	96.087.808	95.358.573
Екінші деңгейдегі капитал	3.228.629	-
Капиталдың жиыны	99.316.437	95.358.573
Активтер	286.783.222	285.298.280
Тәуекелді ескере отырып алынған активтер, шартты және ықтимал міндеттемелер	267.564.893	271.111.965
Операциялық тәуекел	4.008.320	5.969.930
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1) – 6,0% кем емес	33,51%	33,42%
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1-2) – 6,0% кем емес	35,91%	35,17%
Капитал жеткіліктілігінің коэффициенті (k1-3) – 12,0% кем емес	36,57%	34,42%

1988 жылғы Базель келісімі бойынша капитал жеткіліктілігінің нормативі

31 желтоқсанға нарықтық тәуекелді қосуға қатысты кейінгі түзетулерді ескере отырып, 1988 жылғы Базель келісімінің ережелеріне сәйкес есептелген Компания капиталының жеткіліктілік нормативі былайша болды:

	2016 жыл	2015 жыл
Бірінші деңгейдегі капитал	96.087.808	95.358.573
Екінші деңгейдегі капитал	3.228.629	-
Капиталдың жиыны	99.316.437	95.358.573
Тәуекелді ескере отырып алынған активтер	261.742.218	260.381.364
1 деңгейдегі капитал жеткіліктілігінің нормативі	36,71%	36,62%
Капитал жеткіліктілігінің жалпы нормативі	37,94%	36,62%